

Leto XVIII. Stev. 149
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Zahvala predsednika republike

Predsednik republike Josip Broz - Tito je prejel ob rojstnem dnevu več tisoč voščil in številne darove zastopnikov zveznih in republiških organov ljudske oblasti, organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva in Zveze komunistov Jugoslavije, s sestankov volivcev ljudskih odborov posameznih mest in vasi, od članov JLA in LM, od uprav, skupščin, konferenc in akademij, raznih organizacij in ustanov, delovnih kolektivov in zadrug, kolektivov jugoslovanskih diplomatskih zastopstev na tujem in tujih diplomatskih zastopnikov pri nas ter številnih častilcev iz države in tujine.

Predsednik republike se najpriskrbeje zahvaljuje za vsa poslana voščila in darove.

Iz kabineta predsednika republike

Čestitka predsednika Tita ob italijanskem narodnem prazniku

Predsednik republike Josip Broz Tito je ob italijanskem narodnem prazniku poslal predsedniku italijanske republike G. Luigi Einaudiju naslednjo čestitko: »Prosim Vašo ekscelenco, da sprejme moje priskrbe čestitke ob narodnem prazniku Italije.«

Sekretar Socialistične stranke Indonezije pri predsedniku Marinku

Ljubljana, 1. junija. Danes je prišel v Ljubljano sekretar Socialistične stranke Indonezije Sitorus, ki je obiskal organizacijskega sekretarja Zveze komunistov Slovenije Vido Tomšič in predsednika Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Miho Marinka.

Mijalko Todorović pri Stefanopolosu

Atene, 1. jun. (Tanjug.) Član Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović in jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović sta danes popoldne obiskala grškega ministra zunanjih zadev Stefanopolosa. V daljšem razgovoru z grškim ministrom zunanjih zadev so se pomenili o svetovnem položaju, posebno o stikih med obema državama.

Socialistična internacionala se je lotila vprašanja Trsta zelo enostransko

je dejal v svojem predavanju Vladimir Dedijer

Ljubljana, 1. junija. Nocoj ob 18. uri je na povabilo Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ljudski poslanec Zvezne skupščine tov. Vladimir Dedijer v veliki dvorani hotela Union predaval o načelih sodelovanja v mednarodnem delavskem gibanju.

Potem, ko je navedel načela sodelovanja s posameznimi socialističnimi strankami na Zahodu, se je Vladimir Dedijer dotaknil odnosov med Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije in Socialistično internacionalo. Tu je posebej govoril o sklepu Internacionalne, da bi ustanovili komisijo, ki bi proučila vprašanje Trsta. Pri tem je med ostalim tudi rekel: »Na naše javno mnenje je napravil ukrep Socialistične internacionalne glede ustanovitve komisije za vprašanje Trsta zelo negativen vtis. Socialistična internacionala se je lotila tega meddržavnega vprašanja med Jugoslavijo in Italijo zelo enostransko, izključno ob upoštevanju koristi ene svoje članice, Saragatove socialistične stranke Italije. Zlasti niso vprašali Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije niti Zveze komunistov po mnenju, če bi bilo treba to komisijo sploh ustanoviti ali ne in kakšno je njuno splošno mnenje o tem. Ko pa je bila komisija že imenovana, so enostransko zasilili samo eno stran, in sicer italijansko, dočim od Jugos-

Svetozar Vukmanović-Tempo o najvažnejših gospodarskih vprašanjih

Ukrep, ki preprečuje naraščanje cen, podpira graditev stanovanj in odpravlja privilegije v plačah - Višina otroških doklad se za sedaj ne bo spremenila - Podjetja bodo razpolagala z delom deviz

Beograd, 1. junija
Danes je razložil Svetozar Vukmanović-Tempo, predsednik odbora za gospodarstvo pri zveznem Izvršnem svetu, v dvournem razgovoru z zastopniki domačega tiska in radia najbolj aktualne gospodarske probleme in odgovoril na vprašanja novinarjev. Največji del razgovora so posvetili uredbi o davku na sklad plač, ki je bila nedavno sprejeta in jo sedaj izvajajo, a je naletela pri številnih podjetjih na različne komentarje in na dokajšnje nerazumevanje.

Uredba je bila izdana zato, ker opazamo stalno težnjo po naraščanju kupnih fondov od začetka letošnjega leta brez sočasnega povečanja blagovnih fondov, se pravi, brez povečanja proizvodnje blaga za široko potrošnjo.

Eden izmed ciljev nove uredbe je prav ta, da prepreči naraščanje skladov za plače in s tem vpliva na znižanje cen. Razen tega je namen uredbe, da se pridobije večja finančna sredstva za gradnjo stanovanj, ki jih zelo primanjkuje v vseh mestih, pa tudi pri podjetjih. Plačni skladi namreč odtekaajo po kmečkem trgu v žep spekulantov, zato se cene navadno višajo v obdobju delitve presežkov iz sklada za plače. Ta sredstva pa bi bila zelo pomembna, če bi jih uporabili za gradnjo stanovanj. To je treba razumeti, zato uredba tudi določa, da lahko občina uporabi sredstva, ki jih dobi z davki, za lastne potrebe. Ob pravilnem izvajanju uredbe bo imelo mestno prebivalstvo resnične koristi, in žepi spekulantov pa se bo nabralo manj denarja.

Uredba je zadela posamezne industrijske panoge, posebno tiste, ki so imele v starem, administrativnem sistemu prednost zaradi večjih plačnih skladov (v glavnem premogovniki, metalurgija in še nekatere druge panoge), ker je v teh panogah primanjkovalo delovne sile, ki so jo želeli pridobiti z višjimi plačami. Zaradi tega so prišla ta podjetja in panoge v privilegiran položaj glede na druga podjetja in pa-

noge. To je nezdružljivo z našim gospodarskim sistemom. Zares ni mogoče zviševati življenjske ravni vseh delovnih ljudi, če bi se nadalje umetno dajali prednost določenim podjetjem ali panogam na račun delavcev v drugih podjetjih. Zato uredba ukinja te privilegije kot neupravičeni ostanek starega sistema, zato se njeno delovanje tudi najbolj čuti pri vseh panogah in podjetjih.

Uredba jasno določa, da okrajni odbori, mestni odbori in občine lahko zvišajo sklad za plače do 20 odstotkov, niso pa tega dolžni storiti.

Je nekaj stvari, ki jih uredba ni dobro uredila. Primer: Montažna podjetja smejo zvišati plače za 5 odstotkov, projektantska pa ne. Vzrokov za to ni. Tov. Vukmanović meni, naj tisk začne razpravljati o takšnih podrobnostih v uredbi.

SOCIALNE DAJATVE NE SMEJO ZAVIRATI GOSPODARSKEGA RAZVOJA DRŽAVE

Glede socialnih dajatev je Jugoslavija v primerjavi z drugimi deželami prva na svetu. Naravno je, da socialistična dežela podpira tiste, ki so potrebni pomoči. Nastane pa drugo vprašanje: koliko so vse te dajatve upravičene in koliko more naša dežela v današnjih razmerah obremeniti družbo s socialnimi dajatvami, ne da bi bil zaradi tega splošni napredek počasnejši, in ne da bi se razvijal parazitizem. Pogosto so deležni socialnih dajatev tudi ljudje, ki jim niso nujno potrebne, hkrati pa se dogaja, da jih ne dobe tisti, ki imajo vso pravico.

ZAOSTANKI V DAVKIH NEPOSREDNO VPLIVAJO NA NARAŠČANJE CEN

Nekateri menijo, da morajo sedaj, po ukinitvi odkupov, po reorganizaciji združiti itd. odpasti tudi vsi administrativni ukrepi na vasi in celo davki. To je eden izmed vzrokov, zakaj je pobiranje davkov zapostavljeno. Doslej

je bilo plačanil le 50 odstotkov davkov. To povzroča našemu gospodarstvu veliko škodo. Drugi vzrok je v pomankljivosti davčnega sistema. Kmet namreč nikoli ne ve natančno, koliko davka ima, ker je to pač odvisno od ugotovitev davčne komisije.

Davčni zaostanki neposredno vplivajo na naraščanje tržnih cen, ker kmetje ne čutijo potrebe, da bi prodajali pridelke, niti sedaj ne sklepajo pogodb za prodajo pšenice. Ugotovili smo, da je po vaseh še precej pšenice, ki je niso pripeljali na trg, čeprav smo jo morali uvažati.

V več primerih smo ugotovili, da kmetje žita niso pripeljali na trg, čeprav so ga imeli, mi pa smo ga morali kupovati v tujini. Vsak mesec smo plačali samo za pšenico po deset milijonov dolarjev, ves naš izvoz pa je znašal 15 do 20 milijonov dolarjev mesečno. Mnogo smo morali žrtvovati za prehrano prebivalstva, kmetje pa niso pripeljali dovolj žita na trg. Dolgujejo 4 do 5 milijard davkov, zato so pa narasle cene tudi drugim kmetijskim pridelkom.

Zdaj smo določili, da kmet lahko proda pšenico po 23 din kilogram, izročil pa jo bo avgušta. To se pravi, da kmet lahko pride do denarja in da plača davke, toda samo tisti, ki ne namerava spekulirati, bo to tudi storil. Zdaj pripravljamo nov žitni režim. Zagovarjamo stališče, da pri žitu ne more biti nobenega zaslužka v breme potrošnikov.

Nastaja vprašanje, kakšne cene bo imelo žito. Mislim, da je edino pravilno, če bo cena pod 23 din, ker bi višja cena dajala prednost tistim, ki z državo ne bodo sklenili prodajnih pogodb.

PRIPRAVE NA SPREMEMBO PREDPISOV O DEVIZAH

Današnji sistem deviznega poslovanja je posledica gospodarskega položaja, toda glede na nujnost razvoja predelovalne industrije in njene proizvodnje bo treba podjetjem zagotoviti višje zneske deviz, s katerimi se bodo oskrbela s surovinami za delo.

Po predpisih, ki jih pripravljamo, bodo podjetja razpolagala povprečno s 30 odstotki deviz. Seveda je ta odstotek za posamezne panoge različen, prav tako pa bo spremenjeno tudi obdavčevanje tečajnih razlik.

Pri današnjem sistemu ne kaže ostati, ker že zavira proizvodnjo. Tovariš Vukmanović je govoril še o proučevanju naše trgovine in o njenem mestu, o malomarnem odnosu do ključnih objektov, ki jih je treba letos dograditi, o droljenju investicijskih sredstev ter o njihovi uporabi za komunalne in podobne potrebe.

ODLOK

vrhovnega poveljnika oboroženih sil FLRJ
o ukinitvi funkcije političnega komisarja

Funkcijo političnega komisarja so v naši armadi vpeljali že ob njeni ustanovitvi. V razmerah, ki so bile med NOB in ljudsko revolucijo ter v povojnem razdobju, med sistemom dvostarešinstva, je politični komisar pri poveljstvu in vodstvu edinic po šolah in ustanovah čuval enotnost vojaške in politične linije, mobilizacijo množic v borbi, krepitev bratstva in enotnosti in neprestan proces ustvarjanja ljudske armade.

Politični komisariji so med NOB in ljudsko revolucijo ter po vojnem razdobju častno izpolnili svojo veliko in odgovorno vlogo pri ustvarjanju in izgraditvi naše armade. Oni so bili več kot eno desetletje neutrudni borci za izgraditev revolucionarnega in patriotskega lika vojaka in starešine naše ljudske armade.

Zdaj je armada po zaslugi naših vojaških kadrov zrasla v močno oboroženo silo. Dosegla je tudi visoko stopnjo poveljevanja. Delo pri politični in prosvetni vzgoji je treba še dalje izpopolnjevati. Glede na to in z ozirom na dejstva: — da Jugoslovanska ljudska armada stoji kot trdno orodje socialističnih sil pri izgraditvi socialistične Jugoslavije enotna, krepka in pripravljena braniti svobodo in neodvisnost domovine, izgraditev socializma in mirno ustvarjalno delo naših narodov,

— da se je prekajeni vojni kader šolal v vojnih akademijah, oficirskih šolah in tečajih ter si pridobil zanesljivo strokovno izobrazbo, visoko politično zavest in kulturo,

— da organi za politično in prosvetno vzgojo ostanejo še nadalje v vseh edinicah, šolah in edinicah Jugoslovanske ljudske armade kot stalni organi poveljstva za idejno politično in kulturno vzgojo vojakov in starešin,

— da se z uvajanjem enostarešinstva na današnji stopnji razvoja armade dviga enotnost misli in akcije na višjo raven ter kvalitetno dviga poveljevanje vseh stopenj, ker se s komandantom in komandirjem doseže enotna odgovornost za celotno stanje v edinicah

odrejam

1. da se ukine funkcija političnega komisarja v vseh edinicah, šolah in ustanovah Jugoslovanske ljudske armade, kjer je do zdaj bila,

2. da se ustanovi funkcija pomočnika komandanta za politično-prosvetno vzgojo, državni sekretariat za narodno obrambo pa naj izdelata novo formacijo organov za politično in prosvetno vzgojo v skladu s potrebami vseh treh oblik oboroženih sil,

3. da pristojni organi državnega sekretariata za narodno obrambo prevzamejo personalne in druge ukrepe za izvajanje te uredbe.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Vrhovni komandant oboroženih sil FLRJ

Maršal Jugoslavije

Josip Broz Tito

Danes se bo začela revizija solunskega procesa

Danes se bo ob osmih zjutraj začel pred vrhovnim sodiščem Srbije nenavaden sodni proces. Ponovili bodo sodni postopek, ki je bil zaključen že pred 36 leti v Solunu, v zaledju, v predzadnjem letu prve svetovne vojne, ko je bila zavezniška zmagaja že pred durmi. Takrat so bili obsojeni na smrt ali daljše zaporne kazni generalstabični polkovnik Dragotin Dimitrijević-Apis in njegovi tovariši. Obtožili in obsojili so jih zaradi izdajstva, češ da so kot člani tajne organizacije »Združitev ali smrt« pripravljali prevrat v deželi in poizkušali

atentat na tedanjega regenta Aleksandra.

Danes bodo ponovno sodili Radoja Lazića. Se enkrat bodo prečitali obtožbo državnega tožilca vojaškega sodišča za oficirje vojaško sodnega podpolkovnika Vojislava Vesovića z dne 15. marca 1917. leta. Namesto izjav ustreljenih in umrlih oficirjev bodo prečitali stenografske zapiske njihovih izjav pred vojnim sodiščem za oficirje v Solunu. Samo Radoje Lazić bo lahko govoril in dal nove izjave. Poleg njega bodo pričale tudi še žive priče. Kot je pokazala preiskava, bodo lahko povedali marsikaj novega.

Resnica o dogodku v Solunu 1917. leta, ki jo bodo hitro spoznali, bo pomagala odstraniti težko zgodovinsko krivico do obtoženih rodoljubov ter poleg tega hudo obtožila organizatorje monarhizma procesa, ki bo, kot se zdi, presegal celo znano Dreyfusovo afero.

Doktorska disertacija »Solunski proces 1917«

Včeraj dopoldne je zagovarjal sodelavec Zgodovinskega inštituta Srbske akademije znanosti Milan Živanović doktorsko disertacijo »Solunski proces 1917«. Predsednik komisije je bil akademik Moša Pi-jade, člani pa akademik dr. Viktor Novak, dr. Borislav Blagojević, dr. Milan Bartoš in dr. Jovan Djordjević.

Teza, ki jo je zagovarjal kandidat Milan Živanović, obsega skupaj z dokaznim gradivom okrog 2000 strani. Kakor je pomembna zaradi tega, ker je prispevek k inladi znanstveni panogi — sodobni zgodovini — in ker obravnava srbsko zgodovino za dinastije Karadjordjevičev, prav tako je aktualna glede na obnovo solunskega procesa, ki se je danes začel v Beogradu. Gradivo, ki ga je kandidat uporabil za obdelavo solunskega procesa, je nabiral 20 let.

Včeraj dopoldne je prispel v Ljubljano ljudski poslanec, sekretar komisije za zunanje politična vprašanja pri Centralnem komiteju ZKJ Vlado Dedijer. Tovariš Dedijer je prispel na povabilo Glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije in bo predaval v Ljubljani in Mariboru o aktualnih zunanje političnih vprašanjih. Z njim je pripotoval sekretar Izvršnega sveta Ljudske skupščine FLRJ tovariš Veljko Zeković, hkrati pa tudi direktor »Borbe« Veljko Vlahović in glavni urednik Dušan Blagojević, da prisostvujejo svečanemu sprejemu v hotelu »Bellevue« ob začetku izdajanja »Borbe« v slovenščini. — Na sliki tovariš Dedijer, Vlahović in Blagojević s člani ljubljanske redakcije na železniški postaji. — Na drugi strani prinašamo intervju s tovarišem Dedijerom o njegovi knjigi o Titu, ki bo v kratkem izšla v slovenščini.

Generalpolkovnik OTMAR KREČIČ

Ob ukazu vrhovnega komandanta o ukinotvi funkcije političnega komisarja v Armadi

Ukaz vrhovnega komandanta obojroženih sil Federativne ljudske republike Jugoslavije o ukinotvi funkcije političnega komisarja v enotah, ustanovah in šolah naše Armade je nov ukrep v procesu in naporih za utrditev naših obojroženih sil. Odlok o ukinotvi funkcije političnih komisarjev je rezultat visoke razvojne stopnje naše ljudske Armade, njenih enot, šol in ustanov, rezultat čvrste notranje strukture in organizacije. Ta ukrep je plod trdne moralno-politične enotnosti, visoke politične zavesti vsega voditeljskega kadra, plod trdne monolitnosti borcev in starešin.

Odlok o ukinotvi političnih komisarjev v naši Armadi ni samo posledica dejstva, da imamo močno in moderno Armado, organizacijsko trdno z izdelanim komandnim sistemom, z visoko socialistično in patriotsko moralno, marveč izvira tudi iz razvojne stopnje naše socialistične stvarnosti in iz dejstva, da je Jugoslovanska ljudska armada danes zanesljivo jamstvo in steber naših narodov v nadaljnji borbi za zgraditev socializma, za mirno, ustvarjalno delo naših narodov, za svobodo in neodvisnost Jugoslavije.

Političnim komisarjem sta naložila Komunistična partija Jugoslavije in tovariš Tito velike dolžnosti, polne odgovornosti. Politični komisarji so med osvobodilno vojno in ljudsko revolucijo, tako med vstajo kot po vojnem obdobju požrtvovalno utrjevali Armado, častno in v veliko odgovornostjo izpolnjevali vse naloge in prispevali veliki delež k nastanku, rasti in utrditvi naših obojroženih sil.

Politični komisarji so bili v vojski zastopniki ljudstva in, kot pravi tovariš Tito v pismu makedonskim tovarišem: »Politični komisar je delegat Partije v vojski.« Naša Partija, ki je organizirala leta 1941 upor in osvobodilno borbo, je imela pred seboj cilj: dvigniti in voditi vse narode naše dežele v veliki

osvobodilni boj, osvoboditi domovino okupatorjev in domačih izdajalcev ter v tem boju proti starima, proiljudskemu, reakcionarnemu izbovati oblast delovnih ljudi in novo družbeno ureditev. Ta revolucionarni program in smotri, ki si jih je zastavila naša Partija, so postali program vseh svobodoljubnih narodov Jugoslavije. Delovni ljudje naše dežele so se iz dneva v dan prepričevali ob velikih delih Partije, da je Partija edina, ki more osvoboditi deželo in nepeljati ljudstvo k resnični svobodi. Za ta partijski program se je bilo treba vztrajno boriti. Prve partijske enote, odredi, naše proletarske brigade, kasneje pa tudi večje enote, z drugimi besedami, obojrožene sile so bile med vojno glavna opora osvobodilnega boja ljudske revolucije in naše Partije. Zato sta Partija in vrhovno vodstvo uvedli v prvem valu, četi ali partizanski odred, po zneje pa v vseh enotah naše Armade ob funkciji komandirja in komandanta tudi funkcijo političnega komisarja. Življenjske koristi delovnega ljudstva, koristi vstaje in širok razmah osvobodilnega boja so zahtevali že v prvih enotah obojroženih sil na se ljudske revolucije obstoj take ustanove, take funkcije, ki bo v specifičnih, zapletenih razmerah kot notranjega kot mednarodnega položaja in v posebnih razmerah naše osvobodilne vojne z delom, ugotovljenim in odgovornostjo zagotavlja izvajanje politične linije naše Partije in ljudske fronte.

Zaradi ugleda naše Partije in izbiro kadrov, predanih delovnemu ljudstvu, so bili politični komisarji skupaj s komandanti in komandirji duša enot. Neutrudno so se borili za bratstvo in enotnost, agitirali in propagirali vse vrzelo naše enote pred slehernim poskusom »tihotapljanja sovražnikov ali sovražnih vplivov v vrste naše narodnoosvobodilne vojske ter spodbujali k čuječnosti slehernega borca in poveljnika.

Politične komisarije je vzgajala naša Partija, zato so v enotah utrjevali visoko moralna, etična načela, domovinsko zavest, hrabrost in pogum, poštenost in tovarištvo, skromnost in prizadevanost. Skupno s komandanti in komandirji so politični komisarji napadali na čelu svojih enot ter skupaj s komandanti in komandirji vodili in vzgajali enote, predvsem z osebnim zgledom.

Povojna vloga političnih komisarjev ni bila nič manjša. Velikansko področje dela za zgraditev naše vojske je padlo na ramena političnih komisarjev. Tudi v tem obdobju življenja in rasti naše ljudske vojske so imeli naši politični komisarji veliko in pomembno vlogo. Z neutrudljivim delom noč in dan za politično in prosvetno vzgojo, v zvezi z mnogimi organizacijskimi in gmetnimi vprašanji so zvesto delali in delovali pri klesanju novega lika starešine in vojakov ljudske, revolucionarne, socialistične vojske ter budno čuvali njeno čistost in moralno politično enotnost.

Kot odgovorni partijski funkcionarji, kot sekretarji osnovnih partijskih organizacij in partijskih vodstev so neutrudljivo delali v partijski organizaciji za njeno krepitev in utrjevanje, za njeno komunistično čvrstost, budnost, nenehoma so dvigali revolucionarno odgovornost komunistov in jih vsestransko vzgajali razkrinkovali sovražnike naše socialistične stvarnosti, kovali socialistično zavest in idejnost.

V tem, osemletnem, povojnem obdobju je naša ljudska vojska zrastle v močan instrument naše stvarnosti naše socialistične domovine, enotna in čvrsta, monolitna in neprobodna pripravljena braniti in ubraniti svobodo in nedotakljivost Jugoslavije nadaljnjo graditev socializma, bolj šlo in lepšo bodočnost naših narodov. S svojo silo in organiziranostjo, z visoko moralno, strokovnimi vojaškimi kadri in z visoko politično zavestjo ofitarske sestave je močna garancija delovnega ljudstva naše dežele v njegovem boju za nove uspehe in za mirno ustvarjalno delo. Naša ljudska vojska cenimo zdaj kot močan ščitilni miru na vsem svetu vsi, ki jim je mir pri sreju.

V naši državi napreduje graditev socializma. VI. kongres Zveze komunistov je obrtial nadaljnjo razvojno pot. Naša ljudska vojska, ki je orožje delovnega ljudstva Jugoslavije in instrument socialističnih sil naše dežele, se mora prav tako razvijati in napredovati. Armada mora biti vedno izraz moči in napredka socialistične Jugoslavije.

Na že doseženih trdnih temeljih mora Armada še dalje razvijati svoj notranji sestav in organizacijo, nadalje graditi ter izpopolnjevati metode in sistem poveljevanja, še bolj izboljšati strokovne sposobnosti starešin in ideološko-politično in prosvetno še bolj vzgajati starešine in vojsake.

Zadnji ukaz našega vrhovnega komandanta maršala Tita o uvedbi enotnega starešinstva v naši Armadi je velik korak naprej v graditvi naših obojroženih sil. Ta ukaz bo na sedanji stopnji visokega razvoja Armade še bolj utrdil enotnost nazorov, misli in akcije. Dvignil bo kakovost in odgovornost poveljevanja na vseh stopnjah in izboljšal celotni položaj v enotah, šolah in ustanovah.

Večina političnih komisarjev se je po vojni šolala v vojaških šolah in v akademijah. S tem ukrepom bo omogočeno še hitrejšo, višje vojno izobraževanje vojaško-političnih starešin in nova, še kvalitetnejša krepitev naših vojaških strokovnih kadrov.

Naši politični komisarji, ki so bili požrtvovalni med vojno pri ustvarjanju in graditvi Armade, ki so posvetili vse svoje sile in znanje za graditev močne obrambne obojrožene sile naše socialistične domovine in ki so častno ter z brezmejno ljubeznijo opravljali svoje posle in tako opravičili zaupanje ljudstva, naše Partije in tovariša Tita, bodo opravičili to zaupanje tudi v prihodnjem delu z opravljanjem svojih novih funkcij, obojroženi s trdnim strokovnim vojaškim znanjem.

Vsa poveljstva in starešine naše ljudske Armade se zavedajo, kakšen pomen so imele, imajo in bodo imele naše obojrožene sile pri čuvanju mirnega in ustvarjalnega dela naših narodov in pri njihovih naporih za graditev socializma, v obrambi svobode in neodvisnosti socialistične Jugoslavije. Tudi v bodoče bodo na podlagi že doseženih uspehov in re-

zultatov še bolj neutrudno, predano in budno opravljali strokovne vojaške posle, organizacijsko utrjevali obojrožene sile in krepili moralno-politično enotnost ter politično zavest starešin in vojakov, kajti, kakor je rekel tovariš Tito v svojem pismu V. mestni konferenci Zveze komunistov Srbije za Beograd: »Brez neprestanega in vztrajnega utrjevanja socialistične zavesti, brez nenehne borbe proti ostankom starih nazorov ne moremo pričakovati hitre zmage socializma niti v gospodarstvu niti v kulturi niti v splošni preobrazbi sloh.«

V vseh teh nalogah je naše vojaške starešine, komandante in komandirje, za poveljstva in njihove organe, za komuniste v Armadi in za njihovo organizacijo široko področje vsakdanjega dela ter velika odgovornost za nadaljnjo krepitev in rast naše ljudske Armade.

Slavnostna prireditev ob Tednu matere in otroka

Ljubljana, 1. junija. — Včeraj zvečer ob osmih je bila v Mestnem gledališču slavnostna prireditev za Teden matere in otroka. Navzoče žene, predstavnice ljudske oblasti, množičnih organizacij in druge goste je pozdravila predsednica Zveze prijateljcev mladine Ljubljane tov. Ada Klanjčková. Med drugim je v svojem govoru dejala, da je družina kot osnovna in najvažnejša družbena celica središče zanimanja naše ljudske oblasti. V Teden matere in otroka dobiva prav skupna odgovornost in skrb roditeljev in

V okolici Osijeka bodo zasadili več sadovnjakov

V okolici Osijeka je več primernih zemljišč za gojenje sadnega drevoja, češenj, višenj, jablan in kutin. Zato je Gospodarsko tehnični zavod za pospeševanje kmetijstva v Osijeku ustanovil sadjarski osek, ki bo propagiral saditev sadovnjakov. Nekot so na učiteljski v Osijeku proučevali tudi sadjarstvo, toda po prvi svetovni vojni so to opustili. Mnogi ljudje menijo, da bi morali na učiteljski spet uvesti pouk sadjarstva.

Obisk avstrijskih vinogradnikov

Ljubljana, 1. junija

Danes je prispela v Ljubljano 16-članska skupina vinogradnikov in strokovnjakov vinarske stroke iz Avstrije. Obisk je organiziralo Avstrijsko združenje vinogradnikov v sporazumu z Društvom inženirjev in tehnikov iz Celja. Med devetdnevnim bivanjem pri nas bodo gosti obiskali vinograde na Stajerskem, Vipavskem, v Brdih, Kopru in Istri. Včeraj so obiskali med drugim tudi državno posestvo Kapela v radgonskem kraju in bili presenečeni nad kvaliteto našega stajerskega vina.

Vodja avstrijskih vinogradnikov inž. Hans Schrott je v razgovoru z našim sodelavcem pojasnil, da se žele na tem obisku predvsem spoznati z našimi uspehi v reorganizaciji vinogradov na zadrugi osnovi, da bi sami na licu mesta videli pozitivne izkušnje naših vinarskih zadrug.

Na vprašanje, katere so glavne težave avstrijskih vinogradnikov, je inž. Schrott objasnili, da

je ta težava predvsem v prodaji vina zaradi zmanjšane domače potrošnje. Se pred vojno, l. 1938, je povprečna letna potrošnja vina znašala 20 litrov na prebivalca. Sedaj pa je znižana na 14 litrov na prebivalca. Veliko vprašanje je nastalo tudi glede agrotehničnih ukrepov. V mnogih krajih, zlasti v hribovitih, kjer je mehanizacija težje uporabljiva in so zato stroški proizvodnje sorazmerno večji, je pereče vprašanje preorientacije na druge kulture. Ravninski predeli, ki imajo boljše pogoje za sodobni način obdelave vinogradov, so znatno pocenili vino in tako nehote spravili v težaven gmetni položaj proizvajalce iz onih vinogradniških predelov, kjer se je že zdavnaj gojila trta.

V zanjih desetih letih se je proizvodnja precej povečala in znaša danes okoli 1 milijon hektolitrov letno, medtem ko se je cena znižala. Zato, kot je naglasil inž. Schrott, so tudi avstrijski vinogradniki, kot v Sloveniji, vedno bolj zainteresirani za izvoz svojih vin.

zgotj stvar ženskih organizacij, marveč stvar vseh družbenih sil. Njenemu govoru je sledil pester umetniški program.

Kolektivni in posamezniki vpišujejo posojilo

Ljubljana, 1. junija. — Člani sindikalne podružnice pri Državni založbi Slovenije so se že odzvali pozivu za vpis posojila, ki ga je razpisala mestna občina Ljubljana. Doslej so že vpisali 92.500 din posojila, in to brez kakvega predhodnega sestanka ali kakšne posebne agitacije. Podjetje je samo pa je podpisalo pol milijona dinarjev posojila.

Opozorilo bivšim ujetnikom in internirancem v Nemčiji

Opozorjamo bivše ujetnike, iz političnih in drugih razlogov izgnane, civilne internirance, prisilne delavce in vse, ki so se med vojno prisilno mudili v Nemčiji, pa so se do 1. julija 1946 vrnili v domovino in prinesli s seboj nemške marke, da bo na temelju zakona, ki je bil objavljen v Nemčiji, vsak povratnik lahko zamenjal največ 500 RM. Povratniki so nemške marke vedeli že izročili Narodni banki ali Uradu za zaščito jugoslovanskega premoženja na tujem. Kdor pa tega ni storil, naj čimprej pošlje nemške marke Uradu za zaščito jugoslovanskega premoženja na tujem. Beograd, Takovska ulica št. 2. Po zamenjavi in prenosu bodo lastniki RM dobili protivrednost v dinarjih.

Državni sekretariat za posle proračuna in državne uprave

Pravoslavni duhovniki se hočejo včlaniti v Socialistično zvezo

Četnik, 1. junija. — Na nedavnem obnem zboru članov združenja pravoslavni duhovnikov s področja trnavskega namestništva so ugotovili, da so odnosi med cerkvijo in ljudsko oblastjo zadovoljivi in da je treba še nadalje kreniti sodelovanje duhovnikov z zastopniki ljudske oblasti. Duhovniki so prav tako enodušno sklenili predlagati Združenju pravoslavni duhovnikov naj bi se ta organizacija včlanila v Socialistično zvezo delovnega ljudstva.

TREBANJSKI OBČINI JE TREBA POMAGATI

Desetletni občinski načrt obine Trebanje predvideva graditev gimnazije. Prav gotovo, da tako drage gradnje občina ne bo prenesla, zato bodo morale priskočiti na pomoč tudi sosednje občine, ker bodo gimnazijo obiskovali tudi otroci sosednjih občin. Računajo na pomoč OLO Novo mesto in seveda tudi republike. Zdj imajo za gimnazijo že za 8 milijonov materiala, za gradnjo pa bodo potrebovali okoli 50 milijonov. Gimnazija v Trebnjem bi bila zelo potrebna, saj bi znatno zboljšala kulturni nivo dolenske mladine.

Perspektivni načrt predvideva še nešteto komunalnih dejavnosti, nekaj jih je že v delu, nekaj pa jih še čaka prihodni rok. Med ta dela sodijo perišče ob Temenici, popravilo nekaterih občinskih cest, transformator za področje Lukovc in še nekaj drugih komunalnih del po različnih vaseh. Občina namerava ustanoviti tudi več uslužnostnih podjetij, predvsem podjetje Remont, v katerem bi delali zidarski, tesarski in mizarski odseki.

Dokaj lep načrt pa je napravila kmetijska zadruga, ki ima v načrtu razvijati kmečko proizvodnjo.

Danes je obiskal tov. Vladimir Dedič našo uredništvo. Ob tej priliki je odgovoril na neka vprašanja našega urednika o njegovih knjigi o Titu, ki bo v kratkem izšla v slovensčini.

»Na misel, da bi napisal to knjigo,« je rekel Vladimir Dedič, »sem prišel l. 1949, ko sem videl, kako tuji pisatelji prihajajo v Jugoslavijo, zbirajo podatke o življenju tov. Tita, potem pa ali ničesar ne objavijo (razni ruski gostje) ali pa objavljajo nič kaj posebno resnične stvari (nekateri gostje z Zahoda). Zeprejš sem bil sklenil, da bom poskušal napisati knjigo o razvoju nove Jugoslavije. To knjigo sem že pridno pisal, potlej pa sem jo povezal z življenjepisom. O svojem sklepu nisem dolgo govoril, marveč sem ga kahal v sebi, nekoga dne pa sem se pomenil z Milovanom Djilasom ki me je ohrabil. Potem sem odšel k tovarišu Titu in mu razložil svoj načrt.«

KAKO STE ORGANIZIRALI DELO?

»Predvsem sem napravil ogrodje knjige, razdelil vse gradivo na poglavja in v vsakem poglavju napisal po eno stran tez. Zeprejš sem imel vse, kar je naš tisk objavil o življenju tov. Tita. Iz pisarne tov. Tita sem dobil stenogramе razgovorov, ki jih je imel s svojimi znanci in gosti o

Kako sem napisal knjigo o Titu

»v svojem življenju. Potlej sem se lotil zbiranja gradiva s terena. Nekaj moj prijatelj se je odpravil v Kumrovc in zbral tam razne dokumente, krstni list tov. Tita, prepis spričevala iz osnovne šole, razen tega pa je zbral v Kumrovcu vse, kar je mogel dobiti iz pogovorov s sorodniki in kmeti. Enako sem organiziral zbiranje gradiva iz vseh tistih mest, v katerih je tov. Tito delal in živel: Sisak, Kamnik, Zagreb, Bjelovar, Ogulin, Kraljevica, Smederevska Palanka, iz vseh kazalnic, v katerih je bil zaprt: Maribor, Lepoglava. Potem sem prepotoval vse te kraje in preverjal dejstva. Nadalje, v »Organizovanom radniku« sem našel članke, ki jih je tov. Tito l. 1926 in 1927 pisal iz Kraljevice in Smederevske Palanke. Posebna vrsta dela so bili pogovori s tovariši in sodelavci tov. Tita.«

Prva tri poglavja so bila končana konec l. 1950. Po navadi posamezna poglavja razmnožim v deset do petnajst izvodih, vsako poglavje povežem v zvezek potlej pa to pošljem svojim prijateljem in znancom s prošnjo, naj roko-pis preberejo in povedo svoje pripombe. Pri tem zbiram ljudi različnih sposobnosti, enega, ki

dobro pozna zgodovino, drugega, ki bolj pazi na slog, tretjega, ki ima dar, da opazi, ali je stvar povedana jasno ali ne. Potem, ko dobim mnenja vseh svojih znancev, jih primerjam in napravim sklepe. Navadno dobro polovico pripomb nazadnje sprejemem.

KAKO STE SE POSVETOVALI S TOVARISEM TITOM?

»Ko je tov. Tito privolil, sem mu poslal prvo verzijo prvih treh poglavij, potem pa me je povabil na razgovor. Istočasno sem v zasebno beležnico na stroj natipkal vsa vprašanja, ki sem mu jih hotel zastaviti v zvezi s prvimi tremi poglavji. Seveda, pri takšnem delu sem moral zmeraj misliti na čas tov. Tita, toda bil je zelo potrpežljiv z menoj. Podobno sem ravnal tudi pri drugih poglavjih. Prvih poglavij, ki sem jih pisal na podlagi njegovih političnih referatov, mu nisem pokazal, da mu ne bi krutil česa.«

KAKO JE BILO Z OBDOBJEM DETINSTVA TOV. TITA?

»To mi je dalo največ dela, kajti o tem nisem imel tudi najmanj gradiva. Često sem se moral obrniti na tov. Tita. O dnevih svojega življenja v Kumrovcu, o ma-

teri Mariji, o babici Anici Blažičko je pripovedoval s posebno toplino. Ko so tov. Tita spomlad l. 1951 na Bledu operirali, je naključje naneslo, da sem bil s tov. Djilasom, Kardeljem in Velikom Mičunovićem pri njem tik pred operacijo. Po večerji smo se malo posedeli, dokler se tov. Tito ni poslovil od nas in šel k počitku, ker je bila operacija napovedana za naslednje jutro. Tov. Tito je tisti večer dolgo govoril o Kumrovcu, o svoji materi Mariji, zlasti, kako je nekot ni ubogal, marveč je bežal na sankanje z razbitim koritom, ki ga je uporabljal namesto sani. Potlej ni smel domov, da ga ne bi našeškala. In pol ure se je pogajal z materjo. Šele, ko mu je objubila, da ga ne bo našeškala, je ves premočen prišel v hišo. Tako smo ves tisti večer preživel v kramljanju. Tov. Tito se je spomnil gladovne stavke v Ogulinu, dalje svojega prijatelja novinarja Jovanovića iz Smederevske Palanke, ki je hkrati s tov. Titom l. 1926 prišel v Zagreb in tam v zaporu podlegel posledicam pretepanja. Ko je napočil čas, da bi se tov. Tito poslovil, je segel tovarišema Kardelju in Djilasu v roko; bil je vznemirjen, nj se jim upal pogledati v oči, ko da se

boji, da ju s svojim pogledom ne bi še bolj užalostil.

Potem pa je iznenada vstal, dvignil glavo in nam vsem rekel: »Na svidenje!«

JE DOSLEJ KNJIGA IZŠLA?

»V Jugoslaviji je izšla po ena izdaja v cirilici in latinici v skupni nakladi 130.000 izvodov. Tiskarna je dobavila doslej 110.000 izvodov, ta mesec pa bo dotiskala še ostale. Knjigo nepretrgoma tiskajo že četrty mesec. Na Hrvaškem so doslej prodali kakih 26.000 izvodov. Knjiga je izšla tudi v makedonskem jeziku v 20.000 izvodih. V Sloveniji izide v začetku junija. To bo celotna izdaja, v kateri bodo objavljene vse za izdaje v tujini pripravljene priloge. Mislim, da bo to najlepša izdaja, celo lepša kakor nemška izdaja, ki je boljša od ameriške, angleške in francoske. Hkrati bo to izredno okusno tiskana knjiga. Naklada v Sloveniji znaša 30.000 izvodov. V nekaj dneh se je prijaviilo nad 25.000 naročnikov, ki so denar takoj plačali, in nadaljnje naročanje je bilo ustavljeno. Letos poleti izide pri nas knjiga še v madžarskem, šiptarskem in slovaškem jeziku.

KAKO JE Z IZDAJO KNJIGE NA TUJEM?

»Doslej so izšle angleška, ameriška in francoska izdaja. Te dni izide knjiga v nemškem, danskem in hebrejskem jeziku. V juniju izide knjiga v španskem jeziku. Pred dnevi sem dobil pismo od italijanskega založnika Mondadorija, da bo knjiga kmalu izšla tudi v Italiji. V septembru izide knjiga v portugalsčini (izdaja v Braziliji). Med letom izide knjiga še v japonskem in burmanskem jeziku ter v esperantu. Pogajam se še z nekaterimi založbami za izdajo knjige v drugih jezikih.

Videli smo, da ste v uvodu knjige pozvali bralce, naj vam pošljejo pripombe in dopolnitve k dejstvom, ki jih navajate v knjigi. Ali se je že kdo odzval?

»Kdorkoli se ukvarja s takšno vrsto pisanja, kakor jaz, se zaveda, da je treba sleherno dejstvo preveriti, zlasti če nima na razpolago dovolj dokumentov. Prve podatke so mi zbirali moji znanci in prijatelji, potlej pa sem osebnoprepotoval malone vse kraje in mesta, kjer je tov. Tito živel in delal, da sem preveril posamezne podatke. Zavedam pa se, da bom moral v knjigi še marsikaj dopolniti in precizirati. Odkar je knjiga izšla, sem dobil več pisem, ki jih bom objavil, če bo prišlo do nove izdaje knjige.

Pred vojaškimi razgovori v Atenah

Vojaška delegacija FLRJ odpotovala v Atene

Beograd, 1. junija (Tanjug). — Davi je odpotovala iz Beograda v Atene delegacija JLA na čelu z general-podpolkovnikom Jugom Vučkovićem. Delegacija, v kateri je poleg nekaterih višjih oficirjev JLA tudi general-major Pero Kosović, bo sodelovala pri razgovorih med zastopniki generalštabov Jugoslavije, Grčije in Turčije, ki se bodo začeli 3. junija v Atenah.

Na beograjski železniški postaji so se od jugoslovanske vojne delegacije poslovili vice admiral Srećko Manola, generalna podpolkovnika Zdenko Ulepić in Milan Kuprešanin ter polkovnik Stjepan Veković.

Jutri se bodo v Atenah sestali predstavniki generalštabov Jugoslavije, Grčije in Turčije. To bo prvi sestanek takšne vrste, odkar je začela veljati balkanska pogodba. Takšni sestanki so v duhu pogodbe, ki v uvodu pravi, da so države pogodbenice »pripravljene braniti svobodo in neodvisnost svojih narodov in svojo teritorialno nedotakljivost proti sleherni zunanji sili«.

Pred sklenitvijo balkanske pogodbe so bili februarja letos v Ankari vojaški razgovori. Ze takrat je bilo doseženo sodelovanje med vojaškimi predstavniki Jugoslavije, Grčije in Turčije. Nenehno poglobljanje tega sodelovanja določata tudi 2. in 3. čl. balkanske pogodbe.

Razgovori v Ankari in njihove sadove navdihuje želja vseh narodov Jugoslavije, Grčije in Turčije, da se upostavi čim tesnejše in čim uspešnejše sodelovanje za obrambo neodvisnosti teh dežel, če bi jih kdorkoli in kadarkoli ogrožal. Zato narodi teh dežel pozdravljajo bližnje vojaške razgovore v Atenah v trdnem prepričanju, da bodo pomemben prispevek k miru na Balkanu, to pa pomeni k miru in varnosti na svetu.

Turška delegacija v Atenah

Atene, 1. jun. (Tanjug.) Opoldne je prišla v Atene osemčlanska turška vojaška delegacija pod vodstvom generala Selima Sula. Udeležila se bo generalštabnih razgovorov, ki se bodo začeli v sredo, 3. junija.

Kraljica Elizabeta odlikovala zaslužne Angleže

London, 1. junija. Danes je bil objavljen ukaz, s katerim je kraljica Elizabeta II. podelila zaslužnim Angležem visoke naslove in odlikovanja. Dva konservativna narodna poslanca sta postala pera in prideta v Dom lordov. V njunih volilnih okrajih bodo nove volitve. Pet visokih sindikalnih funkcionarjev je dobilo naslov sir. Med njimi je tudi sir Andrew Nesmith, generalni tajnik sindikata tkalcev in ravnatelj Angleške banke, ki je bil nedavno (s plačo 5000 funtov letno) imenovan v upravni odbor nacionalizirane industrije jekla in železa (sedaj v stanju denacionalizacije). Naslov sira so dobili tudi najbolj znani angleški jockey Gordon Richard in najzaslužnejši kriketer Jack Hobbs.

DANES PO SVETU DE GASPERI - iredentistični borec

De Gasperi se je v Vittoriju Venetu pridružil prepotentni Paccardijevi izjavi in »Trst ga nič več ne skrbi, ker je bodočnost tega mesta (mišljena je italijanska) zagotovljena. Vztrajni borec italijanske iredente je tam obrnjen proti Jugoslaviji, ozknil: »Hrabro, bratje na drugi obali Zivel Trst! Zivela Italija!«

To je torej De Gasperijev jezik sodelovanja in to naj bi bila gesla miru na Jadranu, za katerim čedalje pogosteje demagoško pretaka solze. De Gasperi meni, da si je Trst in cono A dejansko zagotovil in da je zdaj na vrsti cona B.

Takšen jezik iredentističnih skomin nam je že dobro znan, saj ga od soseda z zahodne obale Jadrana poslušamo že zdavnaj, zlasti pogosto za zadnje čase. S tem jezikom navadno zmeraj kdo izsiljuje. Orlando in Sonino n. pr. sta leta 1919 v Versaillesu pred svetom štirih zahtevala za Italijo Trst, Julijsko Krajino, Reko, Zadar in Dalmacijo kot »strateške meje« proti Jugoslaviji, češ da od onod »nenahoma proti nevarnosti«. Orlando je celo izjavil: »Italija ne bo prepričana, da je njena varnost zagotovljena, če se ne polasti glavnih oporišč na drugi obali.« In v Rapallu je Italija dobila »strateške meje«, da so ji plačali njeno zaveznitvo in da bi se čutila varno. Po tridesetih letih pa je prav s teh meja napadla svojega ozhodnega soseda, o katerem v zgodovini nikoli ni zabeležila, da bi bil kadarkoli Italijo napadel.

Na pariški konferenci 1. 1946 je De Gasperi zahteval Wilsonovo črto za mejo proti Jugoslaviji. Po tej črti naj bi največji del Julijske krajine ostal pod oblastjo Italije. In zdaj v Vittoriju Venetu De Gasperi znova omenja Wilsonovo črto iz 1. 1919.

Etnična črta je priljubljena De Gasperijeva tema, kadar

govori o prapranju STO. De Gasperi je za »nepretrgano etnično načelo«, ki po njegovem mnenju pomeni: Italijanom mesta in dasi med njimi in okrog njih. Po tem načelu bi Italiji ostalo nad 100.000 Slovencev in Hrvatov, v Jugoslaviji pa samo kakih 4000 Italijanov.

»Mi smo vztrajali na etnični črti samo zato, ker pomeni najboljši način, kako bi bilo treba vzpostaviti odnose na Jadranu in politiko dobrega sosedstva,« je rekel De Gasperi v Vittoriju Venetu z resnim glasom.

V Italiji pa je čedalje pogosteje videti gesla in transparente ter slisati klice: »Istria«, »Dalmacija«, »Pulje«, »Reka«, »Zadar«. De Gasperi seve ne bi imel ozroka, da bi jutri, če bi sprejeli njegovo »nepretrgano etnično načelo« za STO, ne zahteval, naj bi ga uporabili tudi za oso Istro in Dalmacijo. Ze zdaj se obrača na »brate na drugi obali, naj vztrajajo, ker se Italija krepi in ker je na svetovni tehnični čedalje težja«, izsiljujoč s članstvom v Atlantskem paktu in z vključitvijo o evropsko obrambno skupnost. Treba bo samo počakati, da se reši vprašanje Trsta.

Da bi bolje razumeli prave zamere italijanskih politikov, je nklep dobro gledati, kaj se je dogajalo v minulosti. Tako smo v zapiskih iz časov pariške konferencie 1. 1946 naleteli na ozknil demokratskega poslanca Bettiole o italijanskem parlamentu, ko ni bil sprejet De Gasperijev predlog glede meje proti Jugoslaviji. Bettiole je histerično ozknil: »Sprožili bomo val iredentizma, tako da miru v Evropi ne bo!«

Casnik, ki je to objavil, je pripomnil: »Trst je razbil avstrijsko cesarstvo, ki je bilo močnejše od Organizacije združenih narodov.« Ta val se je doignil. Ob obali Jugoslavije pa se bo razbit odbil. P. S.

Poplava iredentističnih „proslav“ v Trstu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 1. junija. Tržaški in italijanski iredentisti so pred nekaj dnevi sprožili pravi lov za volivci v obliki raznih italijanskih »patriotičnih« proslav in manifestacij v Trstu. Tako so v Trstu pridreli glavno zborovanje tržaške sekcije italijanskih infanteristov. Na večeršnjem gostovanju v Trstu, kjer se je srečal na prvenstveni tekmi s tržaško »Triestino« je rimski »Lazio« podaril nedavno ustanovljenemu športnemu društvu »Istria« poseben embleme — zastavo.

Iredentistični tržaški časniki pozivajo prebivalce Trsta, naj obiskujejo brezplačne kinematografske predstave na trgu St. Giusta, kjer prikazujejo film o italijanskih bersarjerih in obnovi italijanske vojske. Tudi skupi-

na ramskih dijakov in profesorjev je te dni obiskala Trst in položila venec na spomenik Tržačanov, padlih v italijanskih osvajalnih vojnah od 1. 1918 do 1946. Ob zaključku šolskega leta so iredentisti v nekaterih osnovnih šolah v Trstu organizirali komemoracije v spomin za Italijo »padlih tržaških borecev«.

Za prihodnji četrtek so napovedali v Redipulji svečanost, posvečeno spominu vojakom italijanske armade, ki je svoj čas okupirala Istro in Slovensko Primorje. Na svečanosti bodo govorili tudi posamezni iredentistični eksponenti.

Vtem ko tržaški iredentisti v dogovoru z iredentisti iz Italije organizirajo po Trstu in njegovi bližnji okolici svečanosti, prire-

jata dva aneksionistična tržaška prvaka, demokristjan Bartoli in infimbrijski kolovodja Vidali, na turneji po Italiji mitinge in se medsebojno obtožujeta, da sta kriva, da »Italija nima vpliva na angleško-ameriško cono STO.«

ZAPLETI OKROG KOREJSKEGA VPRAŠANJA

Sing Man Ri zavrnil Eisenhowerjev poziv

Južna Koreja bo nadaljevala vojno tudi po morebitni sklenitvi premirja

Seul, 1. junija. Predsednik južnokorejske republike je danes zavrnil ponudbo predsednika ZDA Eisenhowerja, s katero je želel ublažiti južnokorejsko opozicijo proti novim predlogom za premirje v Koreji, ki jih je minuli teden severnokorejski delegaciji dalo Združeno poveljstvo.

Hkrati je sinoči južnokorejski veleposlanik v Washingtonu spet potrdil pripravljenost Južne Koreje, da nadaljuje operacije tudi po eventualni sklenitvi premirja.

Menijo, da so pogajanja v Pan Mun Jomu preložili zaradi nasprotij med zahodnimi silami in Južno Korejo ter zaradi želje Pekinga in Fenjanga, naj počakajo na razčiščenje tega položaja preden se začno pogajati o premirju.

Peking se pritožuje

Tokio, 1. junija. (UP) Pekinški radio je danes obdoločil južnokorejsko vlado, da je očitno prekršila tajnost sestanka, ki je bil pretekli ponedeljek v Pan Mun Jomu, ker je objavila posamezne podatke o novem ameriškem predlogu ter o delu delegatov na tajnih sežab v Pan Mun Jomu. V komentaru pristavljajo, da je južnokorejska vlada s tem poizkušala onemogočiti dogovor o premirju na Koreji.

Radio Peking meni, da isto po-

Togliatti se ponuja

Rim, 1. junija. (Tanjug) Za sekretarjem italijanske infimbrijske socialistične stranke Nennijem se je včeraj tudi Togliatti v govoru v Milanu ponudil, da bo sodeloval v vladi. Rekel je, da za

menijo tudi izjave bojevitih elementov v vodilnih krogih ZDA, ki jih vodi senator Robert Taft. V komentarju dodajajo, da le pogajanja v Pan Mun Jomu lahko pokažejo iskrenost obojestranske želje, da bi na miren način rešili korejsko vprašanje.

GORNJEGRAJČANI SI ZELIJO LE PLODNIH SESTANKOV

Naš dopisnik iz Gornjega grada, tov. J. T. sporoča, da so tam imeli v zadnjem tednu že tri sestanke organizacij SZDL, ki so jih ljudje obiskali v znatnem številu. Na sestanku so ugotovili, da so nekateri dosedanja odborniki malomarno opravljali svoje odborniško delo. Temu primerni

Medtem ko se nekatere organizacije SZDL še pripravljajo na volitve, so druge že izvolile svoje odbore.

V Ljubljani so mnoge organizacije ravno te dni izvolile svoja vodstva. Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih krajev. Celjani so na mnogih volilnih sestankih razpravljali zlasti o sovražnem delovanju Vatikana proti našemu ljudstvu, pri čemer so poudarjali svoje ugotovitve, da Vatikani in njegovim lakajem ni povsčeh lojalno sožitje cerkve z državo.

DVE NALOGI SO ZANEMARILI

Z obnega zbora in volitev v odbor vaške organizacije SZDL Žibrshe v okraju Ljubljana-okolica nam pišejo, da je tamkajšnja organizacija SZDL lani zanemarjala dve stvari: pridobivanje novih članov in politično prebujanje vaškega prebivalstva, ki je bilo med vojno delno pod vplivom sovražnega klera.

V APACAH SO DRZALI BESEDO

V 15 vaških odborih SZDL v Apaški kotlini so sklenili, da bodo opravili volitve že do rojstnega dne maršala Tita in so be-

se do tudi držali. V organizacije SZDL je včlanjen nekaj nad 70 odstotkov volivcev Apaške doline. Dobro so volili v Lutvercih, Janhovi, Crneih, Grabah, Zepovcih in Apačah, slabo pa so se odrezali v Lešanih in Nasovi. Na občnih zborih se je razpravljalo sukalu v glavnem okrog reorganizacije zadružništva.

V Pulju so organizacije SZDL razvile v zadnjem času živahno dejavnost. Po reorganizaciji, ko so postale organizacije manjše, je delo uspešnejše. Zadnji čas so pridrele vrste uspeših letnih konferenc.

V okrajih Cres — Lošinj so volitve že pri kraju. V organizacije SZDL se je včlanilo več sto novih članov.

KAJ LJUDI NAJBOLJ ZANIMA

Iz Sabca sporočajo, da so nekatere organizacije SZDL opravile volitve dokaj formalno, kajti odbor je tu in tam že izbrala kandidacijska komisija. Dobri odborniki so bili izvoljeni v odbore tam, kjer so bile volitve tajne. Se preden je bila mestna konferenca, so osnovne organizacije SZDL Jugoslavije in Srbije. Zelo je uspelo predavanje o zunanje-političnem položaju, na katerem je predaval tov. Vladimir Dedijer. Meščani so lahko oddali listke za vprašani v posebej znamenovan poštini predal sredi mesta. Na listkih je bilo največ vprašanj o tem, kaj si lahko obetamo od sedanje smeri sovjetske politike, o rezultatih obiska tov. Tita v Londonu, kaj sodimo o Atlantskem paktu, kakšen pomen imajo naši razgovori z Grčijo in Turčijo, iz kakšnih interesov nam pomaga ZDA itd. Mnoge vodilne člane osnovnih organizacij je presenetilo, ko so z listkov razbrali, kaj vse ljudi zanima, medtem ko se večkrat mičijo, da bi našli temo, ki bi ljudi zanimala.

Sindikalni posvet v Mežici

V petek so imeli sindikalni funkcionarji rudnika Mežica posvet. Letga so se udeležili gostje iz Ljubljane in okraja. Na posvetu so razpravljali o delu III. kongresa Republiškega sveta Zvezs sindikatov Slovenije o raznih predlogih delavskega sveta našega podjetja, kako bodo organizirali kolektivne izlete in izkoristili letošnje dopuste v njihovi planinskih postojanki in drugih planinskih domovih. Sklenili so, da bodo bolj sodelovali v društvu »Svoboda« v Črni in Mežici.

OKROG BERMUDSKE KONFERENCE

Med najvažnejšimi vprašanji: resnična moč sovjetske vlade

Washington, 1. junija. (UP) V tukajšnjih diplomatskih krogih sodijo, da bo eno najvažnejših vprašanj, o katerem bodo razpravljali na konferenci treh zahodnih veselil na Bermudskih otokih, vprašanje relativne moči nove sovjetske vlade. Pripominjajo, da bo sklicanje konference velikih štirih po bermudski konferenci odvisno od tega, kolikšna je moč nove sovjetske vlade Georgija Malenkova.

V političnih krogih treh zahodnih držav čedalje bolj prevladuje prepričanje, da so sovjetski voditelji, posebno Malenkov, Berija, Molotov, Bulganin in Hruščev sprti in da bo sedanje navidezno soglasje med njimi trajalo kvečjemu leto dni.

Toda zahodne veselile se ne strinjajo v mnenju, ali bi glede na novi položaj morale vztrajati na novi sestanku konference štirih, kajti sestanku konference štirih, kajti po ameriški sodbi bi takšna konferenca samo koristila enemu izmed sovjetskih voditeljev, da bi prišel na krmilo in utrdil svojo oblast. Churchill pa najbrž meni, da bi prav konferenca štirih omogočila, da bi neposredno zvedeli, kdo pravzaprav vlada v Kremlju.

Sinoči so sporočili, da bo Zahodna Nemčija poslala opazovalce na konferenco treh zahodnih veselil, ki se bo začela ta mesec na Bermudskih otokih. S tem hoče Nemčija preprečiti nevarnost, da bi na bermudski konferenci sprejeli kak sklep o bodočnosti Nemčije ali o pogajanjih z Moskvo glede tega, brez poprejšnjega posvetovanja z bonnsko vlado. V Bonnu poudarjajo, da bi nevtralna Nemčija kmalu prišla pod ruski vpliv in da želi Moskva s poudarjenim navidezno želje po ureditvi nemškega vprašanja na podlagi združive dežele končno odrediti obojestrane Zahodne Nemčije.

Taft in bermudski razgovori

New York, 1. junija (Tanjug) Vodja republikanske večine v Kongresu senator Taft zahteva da bi prisostvoval razgovorom na Bermudskih otokih. Pričakujejo da bo predsednik ZDA Eisenhower ugodil Taftovi zahtevi.

Televizijski intervju generala Kvedra

New York, 1. junija (Tanjug) General-podpolkovnik jugoslovanske armade Dušan Kveder, ki je na obisku v ZDA, je dal ameriški televizijski postaji NBC intervju, v katerem je odgovoril na nekaj vprašanj o jugoslovanski armadi in pomenu Jugosla vije v evropski obrambi. General Kveder se jutri vrača v Jugoslavijo.

Naša sindikalna delegacija se je vrnila iz švedske

Beograd, 1. junija. — Včeraj se je vrnila v Beograd delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bila 14 dni gost Zveze švedskih sindikatov. Dvanajstčlanska delegacija je vodil Marko Belinić, predsednik Pokrajinskega sveta sindikatov Hrvatske.

Ob obisku raznih podjetij, sindikalnih vodstev, javnih in kulturnih ustanov so bili naši sindikalni voditelji povsod tople sprejeti. Gostitelji so želeli, naj bi se razširili sodelovanje med švedskimi in jugoslovanskimi sindikati.

Zaskrbljenost zaradi stališča Sing Man Rija

Seul, 1. junija (AFP). — Združeno poveljstvo uporablja ves svoj vpliv, da bi pripravilo južnokorejsko poveljstvo, naj ignorira vsak enostranski sklep Sing Man Rija glede podpisa premirja. Ti krogi pripominjajo, da je Združeno poveljstvo zelo zaskrbljeno zaradi uradno izrečenih zroženih južnokorejske vlade, da bi pred sednik Južne Koreje, če bi bilo sklenjeno premirje, lahko ukazal, naj 16 njegovih divizij napade Sever ali pa se umakne z odseka, na katerem so sedaj in obsega kakih dve tretjini bojišča.

VZHODNA NEMCIJA Sovjeti napovedujejo ukinitve vojaške kontrole

Berlin, 1. junija (UP) — Vzhodnonemški tisk piše, da je sovjetska vlada napovedala možnost za ukinitve vojaške kontrole nad Vzhodno Nemčijo. List vzhodnonemške Enotne socialistične stranke »Neues Deutschland« piše, da vzhodni ta sklep novega vseh nemških narodov v bojni za ustanovitev enotne in miroлюбne Nemčije.

Zahodnonemški politiki pa menijo, da nakazuje napoved tega ukrepa možnost nove sovjetske pobude za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo na temelju Potsdamskega sporazuma.

KOREJA Dež preprečuje večje operacije

Tokio, 1. junija (United Press). — Dež je danes skoraj na vsej korejski fronti preprečil večje operacije. Sovražnika sta se omejila le na pošiljanje patrol. Do večjih spopadov je prišlo le na nekaterih delih fronte. Ameriške trdnjave so ponosno bombardirale vojaške cilje blizu Vnana na vzhodnokorejski obali.

ZDA Stassen graja McCarthyja

Washington, 1. junija (AFP). — Direktor uprave za vzajemno varnost je sinoči izjavil, da bi mogla postati izmenjava neustrasnega blaga med Vahodom in Zahodom važen činitelj, ki bi v bodočnosti prispeval k utrditvi miru v svetu.

Stassen je ostro kritiziral stališče senatorja McCarthyja in dejal: »Ce bi mis-

Harold E. Stassen

MAROKO Zahteva nacionalističnih voditeljev

Katro, 1. junija (AFP). — Nacionalistični voditelji Maroka so danes zahtevali sklenitev političnega komiteja Arabске lige, ki naj bi ocenil položaj v Maroku po poskusih francoske vlade, ki je hotela odstraniti s oblasti maroškega sulana. Prav tako so naročili vsem arabskim listom, naj opozore arabsko javno mnenje na čedalje težji položaj v Maroku.

IZRAEL Obmejni incident

Tel Aviv, 1. junija (AFP). — Arabci, ki so iz Jordanije vdrli na izraelsko ozemlje, so napadli skupino Izraelcev, ki so se s kamionom vozili skozi Severno Galilejo. Z avtomatskim orožjem so Arabci ubili enega mladeniča in težko ranili štiri druge osebe.

ZAHODNA NEMCIJA Trgovina z Japonsko

Bonn, 1. junija (United Press). — Vad je japonske gospodarske delegacije, ki se

pogaja v Bonnu, je izjavil, da bo še ta mesec sklenjen trgovinski sporazum med Nemčijo in Japonsko. Dosedanja pogajanja kažejo, da se bo blagovna izmenjava med obema državama povečala, če prikažejo pa, da bi dosegla predvojni obseg.

JAPONSKA Vabilo Mednarodni organizaciji dela

Tokio, 1. junija (AFP). — Japonška vlada je povabila Mednarodno organizacijo dela naj skliče pokrajinsko konferenco za Azijo v Tokiju in sicer od 14 do 26. septembra. To vabilo je poslal generalnem direktorju te organizacije japonski konzul v Zenevi Kensuke Satom.

Dolgoročnih ameriških naročil ne bo

Tokio, 1. junija (UP). — Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je danes sporočil Japoncem, naj ta ponska industrija ne pričakuje dolgoročnih ameriških naročil. Japonci so že večkrat poudarjali, da bi zmanjšali ameriških naročil pri japonski industriji — kar bi se lahko zgodilo po koncu vojne na Koreji — hudo prizadelo japonsko gospodarstvo.

Obisk ameriških senatorjev

Tokio, 1. junija. (United Press). — Ameriška senatorja Everet Dirksen in Warren Magnuson sta se sestala danes s predsednikom japonske vlade Sigeru Jošido. Po sestanku nista hotela povedati o tem so govorili.

KULTURNI OBZORNIKI

ARISTOFANOVA LISISTRATA v ljubljanskem Mestnem gledališču

Lisistrata je bila prvič uprizorjena v Atenah leta 410 pred našim štetjem. Lisistrata je Aristofanova komedija, ki se je kot sedma po časovnem redu nastanka ohranila do naših dni; nastala je menda v obdobju Aristofanovega največjega ustvarjalnega poleta. Režiser naše sedanje uprizoritve, Mirko Mahnič, jo je imenoval s pravico srčno in naravno umetnino. Zares, taka je. In prav zaradi svoje neposredne naravnosti učinkuje na nas, solobne gledalce.

Ali že njen satirični element dela gledalcem nekatero težavo. V njeni satir-

atski državljan želel miru. Toda to je le ena in niti ne največja težava. Režiser je Lisistrato igralsko in režisersko moral približati sodobnemu občinstvu. Oblike starejših atiške komedije — mednje spada ta Aristofanova — njene zgodovinske prvine, izvor v komediji nastopajočih zborov, vezanost atiškega komika na igralska izročila glede maske in kostima in še kaj — vse to povzroča težave za uprizoritev. Napravijo, da je zgradba komedije za modernega gledalca le nenavadna. Ne smemo pozabiti nadalje, da je arhitektonika grškega gledališča in seveda tudi ureditve scenarija bila že po svojem nastanku

čim stilnim elementom sodobni odskri uprizoritveni tehniki. Scenarij je skopo stiliziran na sliko starih Aten, njegovega gradu in svetišča. Mislim pa, da je bilo treba posvetiti nekaj več stilne strogosti izdelavi stavbnih rekvizitov, ki se spuščajo na oder.

Razčlenjeni zbor, ta prastari ostanek dionizijske kulta v igri, je tudi moderniziran. Režija je bolj ali manj vsakega njegovega člana spremenila v individualnega igralca, kar daje odskrim elementu komedije šibkejši ritmični občutek, kot bi ga v antični uprizoritvi. S tako stiliziranim zborom je režija, v skladu

v mimičnem izrazu, v kretnjah igralcev ter v kulturnih prizorih.

Aristofanovo komedija nas marsikje preseneči z naturalizmom besednega izraza. Njena malce kosmata drastičnost in smelost pa je uporabljena s silo naravnosti, ki je nikjer še ni izprijelo poznejše zmagovito etično naziranje religioznega idealizma o grešni podrejenosti telesa. Kdor ima količkaj posluha za antični odnos do erotičnega in telesno naslednega (ali ni tako nastrojenega antike kar rojeno za naivno prirodno dialektiko?), bo lahko spoznal, da je komičnost marsikateri situacije v komediji zgrajena prav na tem odnosu. Režija ga je tenkočutno upoštevala in ga v igri uporabila. Zal je prepesjevanje na naš jezik najbrž zabilisalo prenekateri atenski ljudski izraz in odtenke v dialektini govornici; saj so v grški Lisistrati porabljeni n. pr. tudi vložki lakonskega dialektika.

Osnovna misel je Aristofanove komedije je preprosta: žene Grčije so po svojih zastopnicah, ki so se zbrale v Atenah, sklenile, da bodo s svojim uporom proti možem izsilile splošni mir med grškimi državami in mesti. Prizorišče borbe je v komediji atenski grad Akropolis. Naklep je uspel. Toda vse se dogaja v kaj malo izraziti politični atmosferi, ampak predvsem na erotičnem ozadju ženskega prečloveškega. Zato komedija doseže svoj vrh v prizoru med Kinesijem, atenskim poveljnikom, in njegovo ženo. Pa vendar: koliko silovite obtožbe v besedah Lisistrate, voditeljice atenskih upornih žena, ki jih vrže v obraz atenskemu mestnemu svetovalcu žene dajejo v vojni najtežje žrtve, žene se borijo proti izkoriščevalcem atenske države. Treba je iztržiti iz nje vse trote... potem pa pojiti ljubezen in slovo zlato... Da, komedija ima svoje navedbe in idejno jedro.

Režija Mirka Mahniča je šla za tem, da glavne akterje komedije tipično individualizira. To ustreza značaju Aristofanovih komedijskih tipov. Lisistrata v vlogi Nike Juvanove je ostro karakterizirana kot žena, ki se znajde v vseh poljubnih voditeljskih upora. Njeni zrel polji ne manjka nekaj rahlo natkanih potez hrepenečega ženskega srca. Kalonika Slavke Glavinove in Mirina Vladoše Simičeve sta stilizirani kot posebna ženska temperameta s psihološko preprostim srednjim epizodno. Kakor zbornske skupine so z dovolj gibkosti in skladja vključene v komedijo. Vendar živi žar in odsev dionizijske ekstaze, posebno na koncu komedije, ne deluje dovolj na odr. To pa je potrebno, ker je prav ta ekstaza v dobi razcveta Aristofanove komedije, h kateri spada tudi Lisistrata, podhranjena navpadne kritičnega in muhavega genija Grčije. Režija Mirka Mahniča je brez dvoma došla, igralsko pa tega do kraja ni še mogla izvesti. Fr. Ontič

POETICNI FILM VZGOJNEGA REALIZMA „JUTRI BO PREPOZNO“

Bučna reka življenja je polna pogubnih vrtincev in umazanije, ki buta v nastajajočega človeka z usodno brezbratnostjo. Za starše je v tej dobi najtežje vprašanje, kako povedati otroku. Najbolj delikatna naloga pred katero večina odpove in zaradi svoje strahopetnosti ali neznanja rajši prepusti svoje najdražje dvomnostim in pogubnosti uličnega pouka. Zato zahteva pubertetna doba preučevanja v svet odzanih pojavnosti o nastajajočih fizioloških spremembah. Posebno velja to za dečke-bodoče može, ker jim nalaga težko odgovornost in erotičnih odnosih do zorečih mladenk-bodočih žen in mater. Toda o pravem času! Morda bo jutri že prepozno, kot nam pripoveduje prepričljiva zgodba v filmu italijanskega režiserja Leonida Moguja.

V središču prekipajočega dogajanja sta gimnazijca Mirella in Franco. Franco se precej včasih in se zaveda svojih posebnosti, je Mirella, sofolka, je lepo nedolžno, še nevedno bitje s čistim erotičnim nagnenjem do mladega vrstnika. Na skupnem letovanju dijakov in dijakinj v nekem starinskem gradu s srednjeveškimi vzgojnimi metodami in sadistično, bogato dobrotnico — lastnico gradu, si ljubob strogo nadzorstvo nemirna mlada kri išče svojevrstna pota na vzemirljiv vprašanje svoje biti. Vagabondni vodja kolonije profesor Landi in suplentka Ana sta edina človeka, ki razumeta mlade ljudi, in Landi je tisti, ki Franca in Mirelino že načetega njegovega prijatelja obzirno, a določeno povsavi pred nepremišljenimi dejanji. Za Franca o pravem času. Zgodbi se namreč, da se on in Mirella pred nevitno zatečeta v neko opuščeno stavbo in tamkaj prenočita. Zaradi tega sta izpostavljena sadističnemu, nizkotnemu sumničanju in izpraševanju, da bi iz njiju izsilili priznanje. Prestrašena in bolna hoče Mirella ubežati iz življenja. Reši jo mladi Franco, ki je v tem težkem preizkusu prezorel v etičnega mladega človeka.

filmu »Sreca, ki smo ga pri nas gledali pred kratkim, je s profesorjem dokazal, kako izvrstna igralec je. Tudi ostali, med njimi simpatična suplentka Ana, ki jo igra Lois Maxwell, so vseskozi na višini, tako da moramo režiserju priznati izvrstno opravljeno delo.

»Ta film je posvečen otroku, temu neznanju... In odraslim, ki so pozabili, da so nekdo bili otroci.« — Ta motto velja resnično za oba — za otroka in odraslega. Film »Jutri bo prepozno« je zaradi svojih kvalitet družbeno tako pomembna stvaritev, da zasluži polno priznanje. Osvesti in osreči nas s svežo resničnostjo dogajanja in človeško rešitvijo žgocnega problema ter umetniško potenco ustvariteljev. Na drugi strani nam pa dokazuje, da živi v Italiji morda prav zaradi žgocnih nasprotij in prepovednosti samih sebi, živ kritični duh humanizma, kakor se odraža v najboljših stvaritvah resnično naprednih ljudi našega sosednjega polotoka E. A.

Glasbeni festival na Dunaju

Na Dunaju bo od 6. do 19. junija v okviru dunajskih slavnostnih tednov peti mednarodni glasbeni festival, nad katerim sta prevzela pokroviteljsko prosvetni minister dr. Ernst Kolb in dunajski župan Franz Jonas. Na festivalu bodo izvajali v raznih dunajskih koncertnih dvoranah dela avstrijskih in tujih skladateljev z znanimi dirigenti, orkestri in solisti.

Umrl je slikar Emanuel Vodović

Split, 1. junija. — Davi je v Splitu v krogu svoje družine umrl akademik Emanuel Vodović, eden najstarejših in najznamenitejših jugoslovanskih slikarjev. Še nekaj dni pred smrtjo je 83-letni slikar še slikal. V sedemdesetih letih svojega umetniškega dela je ustvaril mnogo akvarelov, grafik in karikatur, najpomembnejša pa so dela v olju. Razstavljal je na več razstavah in v tujini. Bil je član Srbske Akademije znanosti in dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

Prizor iz Aristofanove komedije »Lisistrata« v uprizoritvi ljubljanskega Mestnega gledališča

ski naravi je polemičnost, spojena z ostro politično kritiko, ki je gledalcem servirana v ozračju erotike. Zato je kajpak ukvirjena v določene časovne pogoje in razmere, v take, kakršne so bile v Atenah, ko so le-te po porazih v dolgotrajni vojni s Spartanci izgubile svoje demokratske institucije in ko si je preprosto

in pojmovanju drugačna, kakor je ona sodobnega gledališča. Te stvari že odvajajo od antičnega načina uprizorjanja; režija je na pravi poti, ker se je odrekla antičnemu načinu uprizoritve.

Tudi je prizorišče samo, dvignjeno v sodobnem gledališču nad linearno razporejen parter, sledilo kljub antikizirajo-

z moderno potrebo, tempo igre sicer pozivila. Sodim, da so kostimi, ki so posnemale grških oblačil, živopisno učinkoviti na igralcih grških mož in žena. — Odrska razsvetljava s svetlobnimi in barvnimi učinki ustvarja moderen iluzionistični prizor, ki je bil igri starih neznani. Še najbolj se antični približajo elementi igre

Važen korak v razvoju ljudskega izobraževanja

Zakon o ljudskih knjižnicah, ki ga bo v kratkem obravnavala Ljudska skupščina Slovenije, pomeni izredno važen korak v razvoju ljudskega izobraževanja. Važen zaradi tega, ker ustreza ljudskoprosvetnim potrebam današnjega časa.

Ljudskih knjižnic smo sicer ustanovili na tisoče, a pri tem pozabili, da je treba zanje stalno skrbeti in jih podpirati. Ustanovitev ljudske knjižnice je šele prvo dejanje, ki pa kaj malo pomeni, če se nihče ne briga za reden dopok novih knjig, za prostore in urejeno poslovanje. In vse to je šele osnova za pravo izobraževalno delo med ljudstvom, ki ga opravlja knjižničar s tem, da knjigo propagira, o njej govori na raznih sestankih, jo prinaša takorekó vsakomur v roke. Izobraževalna vloga knjižnice je lahko velikanska, pod pogojem, da postane taka celica osnovno sredstvo za kulturni dvig ljudi, kar pa je seveda mogoče le, če ima na razpologo vse, kar potrebuje, in jo vodi sposoben in navdušen knjižničar.

Na vse te stvari smo v prejšnjih letih pozabili in verjeli, da bodo osvobodene množice same napravile vse, kar je potrebno. Ljudje so res sposobni napraviti ogromno, kadar stvar razumejo, kar se pa ne zgodi povsod v enaki meri. Ljudske knjižnice se pa zaradi svoje izredne važnosti ne morejo zanašati na večjo ali manjšo pripravljenost ljudi, da jim pomagajo, temveč morajo dobivati stalno urejeno pomoč, tako kot n. pr. šole. Vsa njihova kulturna učinkovitost je v stalnosti njihovega dela. Če knjižnica ni stalno oskrbovana, če ne kupuje novih knjig in če nima urejenega poslovanja, je nevarnost, da zmanjše zanje ugasne, zraven tega se pa lahko porazgube še tiste knjige, ki jih ima. To se je pripetilo številnim knjižnicam v naši deželi.

Gre pa še za nekaj drugega. Danes je skrb za ljudske knjiž-

nice potrebna tudi zaradi tega, ker nam tradicionalno udejstvovanje ljudi v plesnih, pevskih in godbenih skupinah ne more več zadostovati. Naloga Ljudske prosvete namreč ni samo podpiranje in usmerjanje teh amaterskih umetniških skupin, temveč zlasti organiziranje ljudskega izobraževanja. Njena dolžnost je, da nudi ljudem raznovrstne možnosti za izvenpokolno izobraževanje. Težišče ljudskoprosvetnega dela bo moralo polagoma preiti na področje širjenja izobrazbe. V deželi, ki se tehnično razvija, a je po svoji zgodovini zaostala, se najbolj občuti pomanjkljivo splošno in strokovno znanje kot glavna ovira za napredek. Širjenju znanja je treba posvetiti vso skrb. Priti nam mora jasno do zavesti, da je splošna izobrazba naših ljudi premajhna glede na zahteve, ki jih stavlja pred nas razvoj socialističnega gospodarstva. Nudimo ljudem najrazličnejše možnosti za njihov kulturni dvig, uredimo knjižnice, organizirajmo predavanja in tečaje ter si pridobimo pomoč ljudi, ki pri tem izobraževalnem delu lahko učinkovito pomagajo. Ljudsko izobraževanje je danes najna potreba naše stvarnosti. Ne moremo iti mimo nje. S temo problemi se moramo ukvarjati mnogo temeljiteje kot doslej in jih sploh motriti kot eno najvažnejših kulturnih vprašanj sploh.

Kaj čudnega, da se je iz te zavesti, ki jo narekujejo potrebe našega časa, porodila tudi jasna misel, da je treba gledati na ljudsko knjižnico kot na osnovno izobraževalno sredstvo, za katero morajo v glavnem skrbeti organi ljudske oblasti. Kot ni mogoče dopustiti, da morebiti kaj dvomijo o tem, ali je šola potrebna, tako tudi ni mogoče dopustiti diskusije o umestnosti obstoja ljudske knjižnice. Ljudsko knjižnico mora imeti vsaka občina in zanj tudi skrbeti, da bodo imeli ljudje, ki so zapustili šolske klopi, možnost, da si še naprej širijo svoje obzorje. Občina mora poskrbeti knjižnici pri-

merne prostore in jih vzdrževati, ji dodeljevati primerno dotacijo ter honorirati knjižničarje. Takšne dolžnosti pa lahko naloži občini in krajnemu ljudskemu odboru le zakon. Tak zakon o ljudskih knjižnicah, ki ga razvite tuje države poznajo že dolgo, bo v kratkem prišel v razpravo pred Ljudsko skupščino LRS. Ni nobenega dvoma, da bodo tak zakon kmalu sprejete tudi druge republike, saj temelji na zavesti, da je treba postaviti ljudsko izobraževanje na trdnjšo, bolj organizirano osnovo.

R.

VTISI S POTOVANJA PO ZAHODNI NEMČIJI

KAKO NEMCI GLEDAJO NA JUGOSLAVIJO

Danes objavljamo prvi članek iz gradiva, ki ga je na poti po Zahodni Nemčiji ob obisku jugoslovanske novinarske delegacije zbral urednik »Borbe« Miloš Marinović.

»Ne vem, ali vam bomo mogli ob prihodnjem obisku vaše delegacije v naši deželi vrniti vso gostoljubnost in prijateljstvo, ki ste nam ga izkazali med našim obiskom. Da bi se vam nekako oddolžili, vas bomo morali na meji sprejeti z godbo, slehernega našega državljana bomo morali naučiti, da bo ob srečanju naslovil na vas pozdravni govor, vaši prtljaji bomo morali priložiti sodček slivovke in vam za potovanje po Jugoslaviji dati na razpologo letalo na reaktivni pogon, da boste lahko med bivanjem v naši deželi čimveč videli.«

S tole nekoliko šaljivo pripombo je vodja jugoslovanske novinarske delegacije tov. Ivo Sarajčić, pred odhodom iz Münchena v Beograd duhovito odgovoril na zares prisrčni in prijateljski sprejem, ki so nam ga priredili v Zahodni Nemčiji ne le nemški tovariši, marveč tudi uradne osebnosti in vsi ljudje, s katerimi smo prišli v stik.

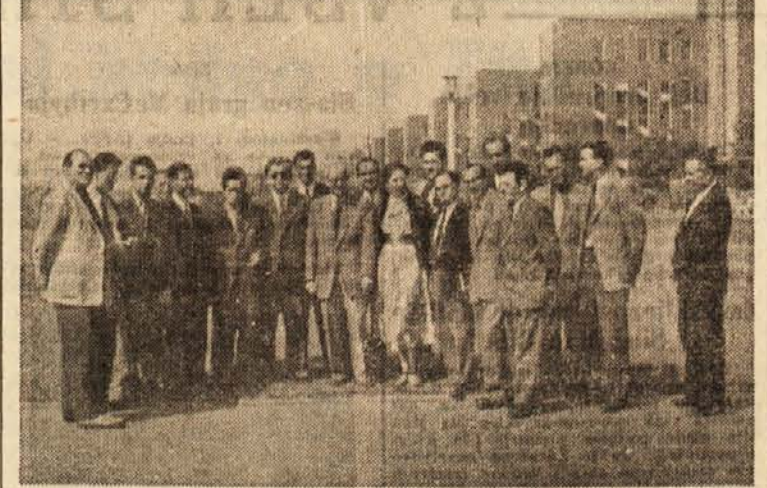
Ta gostoljubnost je bila seve predvsem izraz, dejal bi, malone splošne želje v Zahodni Nemčiji po čim boljših in tesnejših stikih z našo deželo. Ta želja izvira včasih iz realističnega presojanja moči in objektivnega pomena, ki ga ima Jugoslavija zdej na svetu sploh in tudi za Nemčijo, včas pa tudi iz občudovanja do ljudstva, ki je znalo ostati neodvisno navzlic srditim napadom na svojo svobodo, včas spet iz zanimanja in simpatij do dežele, v kateri delovno ljudstvo gradi novo družbo, a včasji iz čisto navadnega zanimanja trgovca, ki že zdaj čuti, da pomeni

Jugoslavija zanj zelo privlačen trg in da bo v prihodnje to čedalje bolj.

Mnogi ugledni politiki so podarili, da nemški narod zelo simpatizira z našimi narodi in da je med njim ter tistimi, ki so odgovorni za napad na Jugoslavijo, velika razlika. Sklenitev balkanske pogodbe in obisk predsednika republike Tita v Londonu, sta v Zahodni Nemčiji močno odjeknila. Ne glede na razlike med političnimi strankami v presojanju smisla in pomena balkanskega

tip za sistem regionalnih paktov, s katerimi bi zagotovili mir v Evropi. V prvem in drugem primeru pa je nedvomno, da je Jugoslavija zdaj činitelj, s katerim v Nemčiji računajo. Predsednik socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer je to poudaril, ko je v govoru z nami rekel, da krepitve mednarodnega položaja Jugoslavije koristi tudi nemški socialni demokraciji.

Nemški narod bide zdaj boj za svojo enotnost, neodvisnost in svobodo. Okupacija, pa naj bo še

Jugoslovanska novinarska delegacija je obiskala tudi mnoge tovarne v Zahodni Nemčiji

pakta ga enodušno ocenjujejo, ne le kot pomemben prispevek k obrambi pred morebitno agresijo, na čemer je Nemčija življenjsko zainteresirana, marveč tudi kot element krepitve mednarodnega položaja naše dežele.

Vtem ko pripadniki strank vladne koalicije predvsem podurdajajo, da pomeni ta pakt dokaz, da dežela na svoji neodvisnosti ničesar ne izgubi, če sklene obrambni pakt z drugimi deželami, vidijo socialni demokrati v njem predvsem primer, kako bi bilo treba organizirati evropsko obrambo, vidijo nekakšen proto-

priložnosti govoril o težavnem položaju njihovih rojakov na onih straneh demarkacijske črte v Vzhodni Nemčiji. Clani naše delegacije so se zlasti zanimali za položaj nemških delavcev ter za njihov boj za boljše življenje. Večina nemških delavcev simpatizira z našo deželo.

Zanimanje nemških gospodarskih krogov za Jugoslavijo ni nič novega. Z naraščanjem industrijske moči Zahodne Nemčije in spričo čedalje oostrejši konkurenca na svetovnem trgu, bo zanimanje za stike z Jugoslavijo še naraslo. Na večerji, ki jo je priredilo Društvo za svetovno gospodarstvo v Hamburgu, me je predstavnik neke ugledne tvrdke, ki očividno zelo pazljivo spremlja razvoj našega gospodarstva, vprašal, kdaj bodo naše oblasti dovolile tujim tvrdkam upostaviti zastopstva v Jugoslaviji. Ko sem mu odgovoril, da takšna zastopstva že imamo, je izrazil željo po lastnem zastopstvu, toda ne tako, da bi ga prevzele naše tvrdke. Poudaril je, da bi to omogočilo boljše izkoristiti možnosti izvoza iz Jugoslavije tistih pridelkov, za katere se v Zahodni Nemčiji zanimajo.

Bivanje v Zahodni Nemčiji nam bo ostalo v spominu po marsičem — po naporih, ki so jih vložili naši gostoljubni gostitelji, po pozdravnem govoru, s katerim vas je sprejel že na meji Nemčije pri Salzburgu šef carinarnice, po prijetni vožnji vzdolž ukročene Rene, po veličini hamburgskih pristaniških naprav, po obnovi Hamburga in Hannovera ali po čudovitem življenju Berlina, simbola dežele, nad katero so vojaški in diplomatski kirurgi storili nasilje. Meni pa bo najdražji spomin na srečanje z nekim energičnim Bavarcem ki mi je z ognjevitostjo človeka ki ve, kaj hoče, govoril o boju delavcev za demokratizacijo dežele in za zagotovitev oblasti pustolovščini sitega ljudstva.

Miloš Marinović

Film „FRIZER ZA DAME“

Glavni akter v tem problematičnem filmu je Fernand Joseph-Desire Contadin, od leta 1925 dalje Fernand, francoski komik. Brez katerega si v zadnjem desetletju ne morejo zamisliti francoskega komičnega filma.

Podeželski strižec Marius-Fernand, ki suče skarje nad ovčami, konj skimi repi in pasjami glavciami se povzpne zaradi svojih spretnih prstov, v katerih je »ta vaspodbuljiva električna draž, do svojega lastnega salona, v katerem frizira petične in erotomanske pariške dame, zraven tega pa vara svojo ženo prav tako spretno, kot inspirira svojemu štabu frizerk najnovejše, individualne prišček za svoje klientke, ki se kar

lrgajo zanj, ker jim prinaša užitke, vrača nevratljivo in za mastno plačilo vsaj navidežno izravna kaj rivo, ki jo prizadeva staranje. Za opravljeno delo prejme s posedovanjem hvaležnih dam tudi visoko odklikovanje — red legije, enega izmed predmetov iz katerega so francoski avtorji na račun svoje republike pogosto norčujoče.

Če pa je to, kar nam servira režiser Jean Boyer po komediji P. Armona in M. Gerbidona najbolj sprejemljiva oblika, je seveda stvar okusa in temperamenta. Še tista dobra namera, ki jo je imel scenarist, zroden v ceneno filmsko vlogo brez vsakršne umetniške vrednosti.

VSEGA PO NALEM ZA VS

Na današnjem kronanju angleške kraljice

bo blizu 200 odposlan-
cev zastopalo 121 tujih
držav in dežel

Ze včeraj smo poročali, da bodo naši napovedovalci iz Londona po radiu oddajali podrobnosti o slavnostnih obredih ob kronanju angleške kraljice Elizabete II. Danes od 14.30 do 15.40 po jugoslovanskem času bodo na valovnih dolžinah 30.82 in 25.30 m izpred Westminsterke opatije in delno iz Hyde Parka opisovali najprej odhod slavnostnega spreveda iz Opatije po kronanju, potem pa mimo hod v Park Lane, ko se bo spreved vračal v Buckinghamsko palačo. Večerne oddaje pa bodo štiri. V slovenski bo oddaja ob 21.45 in 22.00 po jugoslovanskem času na valovih 293, 42.05, 31.50 in 25.30 m.

Za včeraj in danes so morale oblasti v Londonu s posebnimi ukrepi poskrbeti, da ne bi nastale motnje v prometu. Vzdolž ulic in cest, po katerih pojde slavnostni spreved, bo stalo v spalinju 18.000 šolskih otrok. Upravi londonskega prometa in policije sta izdale dva milijona

brezplačnih izvodov navodil, po katerih bodo tujci in domačini najlaže našli pot do ulic, koder pojde spreved. Kraljica Elizabeta II. bo nosila ob kronanju poseben dragocen plašč, ki so ga iz angleških surovin stikale angleške delavke.

Kraljica Elizabeta II. ima danes v gosteh blizu 200 vodilnih osebnosti iz 121 držav. Po stari tradiciji niso povabili na kronanje nobenega vladarja. Evropske in prekomorske dvore zastopajo njihovi prestolonasledniki in princ. ZDA zastopa general George Marshall, Spanijo minister mornarice admiral Salvador Moreno, Južno Afriko min. predsednik Malan. Imena predstavnikov Jugoslavije smo objavili že včeraj. Vsi oficialni predstavniki tujih držav bodo navzoči pri kronanju v Westminsterki katedrali in na vseh uradnih sprejemih. Med predstavniki so tudi kraljica Tonga Salote, šejki in poglavarji mnogih plemen.

Ceremonije ob kronanju bodo oddajali po radiu v 59 deželah. Tekoče komentarje v domačih jezikih bodo lahko poslušali prebivalci dvaintridesetih držav. Delovalo bo 83 kratkovalovnih postaj, ki bodo oddajale v Kanado, Singapur, Zahodno Nemčijo in Avstralijo.

Angleži so si že več tednov pred kronanjem bellili glave, kakšno olje bodo uporabili za maziljenje. To delo bo opravil canterburijski nadškof pod baldahinom. Maziljenja nihče ne sme videti. Olje je izdelala neka kemična tovarna, kjer so morali delavci obljubiti, da bodo o njegovi sestavi strogo molčali. Najbrž se boje konkurence podobnih izdelkov. V starih časih so hranili olje od kronanja do

kronanja. Ker pa je bilo olje od zadnjega kronanja med bombardiranjem uničeno, so morali naročiti novo. Sedanji kraljici se ne bo treba pritoževati, da olje neprijetno diši, kakor se je pritožila Elizabeta I. Maziljenje je zelo star običaj mističnega pomena.

Zanimivo je, da so svečanosti ob kronanju na Malti odpovedali. Ondotni parlament je sklenil izraziti obžalovanje, da angleška vlada ni hotela priznati maltskemu ministrskemu predsedniku enakega ranga, kakor ga imajo ministrski predsedniki drugih dežel Britanske skupnosti narodov. Nekateri člani maltskega parlamenta so obžalovali ta sklep, češ da pomeni žalitev angleške kraljice.

Drago plačano praznoverje

Neka vedeževalka v Friburgu v Švici je v kratkem času z dobro zasnovanim trikom zaslužila nad 20.000 švicarskih frankov. Zenske, ki so hotele na lahek način priti do denarja, je znala prepričati, da lahko prikljče iz groba egiptovske faraone in skuha čarobni napitek, s katerim poljubno vsoto denarja v nekaj minutah podvoji. Ob skrivnostnih besedah, ki jih je izgovarjala, je spretno zavijala v časopisni papir denar, da bi ga podvojila,

klicala faraone in pošiljale praznoverne ženske v sosedno sobo, da bi popile čarobni napitek. Medtem pa je zamenjala bankovce s koščki papirja in naročila ženskam, naj zavitke hranijo, dokler ne dobe po telefonu skrivnostne vesti.

Vse je šlo gladko, dokler neka radovedna ženska ni vzela škarij in odprla zavitka: bila je seveda zelo razočarana, ko je našla v njem namesto denarja kose papirja. Zadeva je prišla pred sodišče.

Pod slavoloki se bo pomikal slavnostni spreved

Ameriški strokovnjak za pokopališča

V Ameriki imajo celo na grobovih neonsko razsvetljava

Nedavno je priplula v Evropo velika, razkošno opremljena ladja »Britannica«. Med potniki je bil tudi R. Paul Lee iz Minneapolisa, znan kot glavni ameriški grobar. Mož ima veliko podjetje za urejanje pokopališč. Pred prihodom v Evropo je prepotoval Avstralijo, Indijo in Egipt. V Evropi se je najprej ustabil v Italiji in Franciji. Vsakemu sopotniku na ladji je izročil prospekt svojega podjetja, v katerem hvali ameriška pokopališča in njihove naprave. Mož pa na zunanji prav nič podobnih grobarju. Nasprotno, živahen, prijazen in vpluden je tako, da človek ne bi verjel, da je gospodar takšnega podjetja. Od potovanja po svetu si obeta za svojo stroko mnogo novih idej.

V Egiptu, Italiji in Franciji si je najprej ogledal pokopališča. Napravila so nanj tako globok vtis, da se že ukvarja z mislijo, da bi po vrnitvi v Ameriko svoje podjetje delno reorganiziral. Pri tem se zdi malone nemogoče, da bi že dosežene uspehe še prekosil, kajti v prospektu je rečeno, da

so vsa Leejeva pokopališča v najudobnejših in najbolj idiličnih legah in da je povsod na razpolago krasna kapelica z orglami, da so za goste pripravljene saloni, za zadnja posvetovanja z duhovniki pa konferenčne sobe. Vsako pokopališče ima tudi vse lepo opremljene stranske prostore in poseben salon za kadilce. In vsi prostori so v skladu z letnim časom temperirani. Grobovi so povsod na prisojni strani in napravijo na človeka najugodnejši vtis. Plačevanje in obrokoh je seveda dovoljeno.

Ce hočejo svojci ranikemu izkazati posebno čast, ga lahko odpeljejo na starogrški, mitološki način v čolnu čez umetno narejeno reko Styx. Za takšne primere so na razpolago ženske, ki proti ustreznemu plačilu na pogrebu jokajo. V ceni je vračunana tudi ceremoniji sledeča pojedina z godbo. Da bo slika te čisto ameriške novotarije popolna, naj omenimo še zadnjo novost, na katero je Lee zelo ponosen: grobovi z neonsko razsvetljava.

Obiskali smo žene gospodinje, matere z dvema, tremi in štirimi otroci. Njihovo delo in življenje se začne, odvijaja in konča v kuhinji ob štedilniku, med otroci in pri večnem pospravljanju.

Vseposod napredek — samo gospodinjsko delo kot nekdanj

Nehote se spomnimo, da smo tudi o pomoči gospodinjam mnogo razpravljali, pisali in slišali lepih besed. Toda medtem ko sta napredek in razvoj v vseh gospodarskih panogah očitna, ne moremo tega reči za drobna gospodinjstva, kjer je žena gospodinja še vedno suženj svojega dela, z delovnim časom, ki ne pozna meje.

Odgovori na vprašanja so pri številnih tovarišicah podobni drug drugemu. Tov. I. Z. ima štiri otroke. Njen delovni dan se začne ob 5., 6. zjutraj in traja pozno v noč, do 11. večasih do 1. do 2. ure zjutraj. Tam, kjer stane, ni otroškega vrta, da bi vanj vsaj za nekaj ur poslala otroke. Vsa dela opravlja sama. Samo nekajkrat se je poslužila pralnice — bilo je drago, perilo pa slabo oprano. Večja gospodinjska dela ji izpolnjuje ves teden. En dan pranje, drugi likanje, ribanje kuhinje, temeljito čiščenje sob, mimo tega kuhanje, pospravljanje in krpanje, ki se zavleče pozno v noč. Tudi obleke za otroke šiva sama. Tu bi bilo

Delovni čas gospodinje je okrog 14 ur in še več na dan

zastoj vprašanje, če ima nedelje proste in kakšni so njeni dopusti.

»Najhuje je to,« je dejala tov. I., »da na kako posebno vzgojo otrok pri tolikem delu niti pomisliti ne morem, temveč stresam le svojo nervozo.« Tako so govorile tudi druge, ki so v podobnem položaju.

Tudi gospodinjam bi bilo mogoče pomagati

Dvoje stvari so gospodinje pohvalile kot občutno pomoč pri svojem delu. Tam, kjer imajo v bližini stanovanj otroške vrte, zlasti take brez hrane, ki ne stanejo dosti, so z njimi nadvse zadovoljne. Ko ima mati največ dela, so otroci spiti in pod nadzorstvom. Druga olajšava so električni kühalniki za tiste, ki jih imajo.

Večina gospodinj je mnenja, da bi bilo lahko storiti zanje še marsikaj, če bi se stvari nekdo z interesom in resno lotil. Kuhinje še vedno ribajo kot njihove babice — v trgovinah pa je že polivilim, ki bi lahko vsaj delno nadomestil linolej, ta sen vseh gospodinj. Toda med stroške za gospodinjstvo večini ni mogoče uvrstiti razmeroma drugega polivilina. In vendar to ne bi bil nikak luksus.

Zene, s katerimi smo se razgovarjali, vedo, da pri nas čez noč ne more biti Amerike. Toda

povsem upravičeno trdijo, da bi naša kovinska proizvodnja sedaj že lahko izdelovala razne ne-komplicirane strojčke, bodisi za lupljenje krompirja, rezanje, stapanje testa in podobne, ki bi skrajšali čas za kuhanje in olajšali to delo. In kaj šele bi gospodinjam pomenil soliden sesalec za prah, stroj za pranje! Seveda pa taki predmeti ne bi smeli biti podvrženi vsem datjavam, ki bi dvigale cene. V tem primeru bi bile stvari v izlozbah in v kuhinjah, industrijska podjetja pa bi lakonično zaključila, da se ta vrsta proizvodnje ne izplača. Tudi prehrabena industrija bi lahko pomagala. Razne juhe ki jih je moči skuhati v 10 minutah, dobre konzerve po znosnih cenah, bi mnoge gospodinje z veseljem pozdravile.

Tov. B., ki hodi v službo in ima doma tri otroke, ne pa tudi gospodinjske pomočnice, opravlja dnevno dvoje služb. Do druge ure v pisarni, nato do 11. 12 ure ponoči doma. Otroke ima v šoli ali vrtnu. Kuha sama hrana v menzi ji je predraga. Meni, da bi bila hrana lahko cenejša, če bi imeli kako menzo, ki bi kuhala samo za stranke, ki odnašajo hrano na dom. Odpadli bi stroški za lokal in strežniško osebe. Nekaj se čuje, da Beograd še ima tako menzo.

In kaj bi lahko storili za tovarišico P., ki ima 6 otrok in si je

pri večnem šivanju pokvarila oč. Včasih se je dobilo v trgovini trpežno blago ki je nekaj vzdržalo. Sedaj ne ostane nobena stvar na otroku cela dalja časa. Zabic in nogavice iz stare volve, kot jih izdelujejo naši podjetja, pa so strgane že po nekaj dneh. Ne preostane drugega, kot šivanje s nedogled.

Toda tako je v mestih, kako je šele na deželi. Zaenkrat še ni nobene statistike, ki bi pokazala, koliko gospodinj se še eno uro čiš pri ognjiščih in tu izgubljajo svoje zdravje. Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, prvi te vrste v državi, bi imel skupaj z gospodinjstvom široko področje dela. Mimo tega področja pa ne bo mogla vsa naša družba, ne gospodarski organi. Saj problem gospodinj njihovo prekomerno izkoriščanje ne sme več ostati zaprt med štiri stene kuhinje — marveč je prav zaradi tega izkoriščanja splošno družbeno problem.

Dokler ne krenemo z ertve točke, na kakršni je običajno gospodinjsko delo, bom zastoj zvrčali na splošno zaostalost žene krivdo, da se naše žene gospodinje iz leta v leto manj udeležujejo v javnem življenju. Bolj od političnega prepričanja je potrebna dejanska pomoč za ubremnitev njihovega šestnajst ur večernega delavnika. Brez proizvodnje tehničnih pripomočkov in uvidenosti pri njih pa se stvar ne bo ganila dalje.

Zakaj je tu razvoj obtičal?

PHILIPPS OPPENHEIM 2 VELIKA PREVARA

»Dajte mi vina ali kar bo smel piti. Ce se bo počutil dobro, bo z nama večerjal. Meni pa oprostite. Napisati moram brzojavko.«
»Mož na postelji je obrnil glavo in z nekoliko zavistnim pogledom motril odhajajočo postavo.«
»Kako se piše moj rešitelj?« je vprašal zdravnika.
»Le-ta ga je pogledal, ko da je v njegovem vprašanju nekaj žaljivega.«
»Njegova ekselencija generalmajor baron Leopold von Ragastein.«
»Ne več, ne manj,« je zamrmral Dominey. »A... ali je guverner ali kaj podobnega?«
»Baron je vojaški komandant kolonije,« je odgovoril zdravnik.
»Razen tega pa ima tu še posebno poslanstvo.«
»Presneto uglašen dečko za Nemca!« je pripomni Dominey z nepremišljeno drznostjo.
Zdravnik na to ni reagiral. Bolniku je meril bilo. V nekaj minutah je bil pregled končan.
»Ce se ne motim, ste zadnje čase pili mnogo žganja?« je vprašal zdravnik.
»Vražja strela, ne vem, kaj se to vas tiče,« je odgovoril Dominey osorno, »toda žganje pijem, če le morem priti do njega. In kdo ga v tem prekletem podnebnju ne bi pil!«
Zdravnik je zmajal z glavo.
»Podnebnje je takšno, kakršen je človekov odnos do njega,«

je rekel. »Njegova ekselencija ne pije nič drugega razen lahkega vina in mineralne vode. Tu živi že pet let, in sicer ne samo tu, marveč tudi v močvirjih, pa ni bil še nikoli niti dan bolan.«
»Hm, jaz pa sem bil že desetkrat na pragu smrti,« je odgovoril Anglež malo lahkomišelnio, »in prav nič me ne skrbi, kdaj bom umrl. Dokler pa ne napoči tisti dan, bom pil žganje, kadarkoli bo priložnost.«
»Kuhar vam pripravlja nekaj za južino,« je rekel zdravnik, »nekaj, kar je dobro za vas. Zganja vam za zdaj ne morem dati, lahko pa dobite malo belega renskega vina in mineralne vode.«
»Pošljite mi to,« je odgovoril Dominey navdušeno. »Kakšen vražji organizem pa imam, doktor! Ze duh po jedi, ki prihaja od zunaj, me dela požrešnega.«
»Vaš organizem je še zdrav, samo paziti bi morali bolj nanj,« mu je v tolažbo pojasnil zdravnik.
»Ali ste slišali kaj o ostalih iz moje skupine?« ga je vprašal Dominey.
»Reka je naplavila trupla nekaterih Askarov,« je odgovoril zdravnik, »levi pa so dva konjička požrli. Zdaj pa mi oprostite. Prevezati moram rane nekemu domačinu, ki ga je ponoči razmesaril jagvar.«
Potnik je ostal sam, ležeč mirno v kolibi. Njegove misli so blodile po minulosti. Gledal je iz kolibe čez z goli, pusti kos zemlje, čez poseko, kjer so postavili to taborišče, gledal je proti kupu trnja in cvetočega grmičevja na oni strani, skrivnostnega in neprehodnega, razen vzdolž tiste grobe slonove sledi, po kateri se je prebijal na svoji poti. Gledal je proti široki reki, modri ko nébes nad njim, in proti goram, zavitim v meglo.
Obraz njegovega gostitelja ga je popeljal nazaj v minulost.

Meglen spomin se je dotaknil njegovih misli nanjo. Slika, ki se je pojavila v njegovem spominu, je iznenada postala jasna nekoliko pozneje, med večerjo, ko so vsi trije, gostitelj, zdravnik in on sedeli za mizico, stoječo pred kolibo. Čutili so rahel vetrič, kako pihlja s planin in oznanja noč, ki se je hitro spuščala na zemljo. Sluge iz domačega plemena so mahali okrog njih z bambusovimi pahljačami in odganjali od njih nadležne muhe. Zrak pa je bil že kar prenasičen z vonjem neke eksotične rastline.
»Čujte, saj ste Devinter, če se ne motim!« je nenadoma vzkliknil. »Sigismund Devinter! Bila sva skupaj v Etonu v Horrock House.«
»In potem v Magdalen-colleagu številka pet, šoin.«
»Dobro, toda zakaj mi je zdravnik rekel, da se pišete von Ragastein.«
»Zato, ker je to slučajno res,« se je glasil dokaj odmerjen odgovor. »Devinter je moje rodbinsko ime, in pod tem imenom sem bil znan v Angliji. Pozneje, ko sem po mrti svojega strica podedoval njegovo posestvo in grofovski naslov sem moral privzeti tudi priimek von Ragastein.«
»Kako majhen je ta svet!« je vzkliknil Dominey. »Kaj vas je pravzaprav privabilo sem, levi ali sloni?«
»Ne prvi, ne drugi.«
»Pa menda vendar ne boste trdili, da se se odločil za to vrsto političnega dela zaradi dela samega, ne pa zaradi spota.«
»Drži. Sportne karabine ne uporabim niti enkrat na mesec razen če je nujno potrebno. V Afriko so me prignali drugi razlogi.«
Dominey je popil krepak požirek renskega vina in mineralne vode ter se naslonil nazaj, opazujoč kresnice, ki so se dvigale nad

EVROPSKO PRVENSTVO V KOŠARKI

Pred odločitvijo

Do konca tekmovanja so še tri kola

(POSEBEJ ZA »BORBO«)

Moskva, 1. junija. Danes igralci počivajo. Saj je tudi že čas, ko so pa imeli zadnje dni kar zapovrstjo težke tekme. Igrali so vsak dan, le malo je bilo takih tekem, na katerih ni bilo treba dati vsega od sebe. Zdi se nam, da so bili naši igralci v najtežjih položajih, saj so odigrali več zelo težkih tekem, morda najtežjih na prvenstvu, pa tudi v drugih niso imeli lahkega dela. Vsi so zelo utrujeni.

občinstvo, marveč tudi za pristranskost precejšnjega števila sodnikov do gostitelja. Najbolj pristranski je bil francoski sodnik Bigault, ki mu je sovjetsko moštvo dolžno precejšnjo hvalo za rezultate proti Čehoslovakom in Madžarom.

DOSEGLI SMO VEC. KOT SMO PRICAKOVALI

Neskrbno bi bilo, če bi pričakovali v finalnem delu tekmovanja, da bodo naši igralci dosegli več, kot so. Prvzaprav so za presegli vsa naša pričakovanja. Upali smo, da bomo zasedli 10 ali 12. mesto, doslej pa smo si že zagotovili mesto med osmimi najboljšimi. Dosedanji rezultati kažejo, da lahko pričakujemo od naših igralcev, da bodo zasedli 5. do 7. mesta. Najboljše tekmoec sta nam Čehoslovaki in Italija. Z Italijani še nismo igrali, po današnjem položaju sodim pa bi nam zmagala nad Italijo zagotovila 5. mesto. Kaj takega pa niso pričakovali niti najvišje optimisti.

BOJ ZA PRVO MESTO — BREZ MIKA

Prvenstvo gre h koncu. Boj za prvo mesto ni več privlačen, kajti s precejšnjo gotovostjo lahko trdimo, da si je sovjetsko moštvo že zagotovilo naslov evropskega prvaka.

Gostitelj na tem prvenstvu ni pokazal tako dobre igre, kot smo jo želeli videti. Sovjetski igralci so igrali slabše kot v Helsinkih in na prejšnjih evropskih prvenstvih. Sovjeti igrajo ostro, preprosto, imajo močno obrambo in dokaj pomankljivost. Posebno slabo so igrali proti »Soni«.

Sovjetski košarkarji so imeli na tem prvenstvu še eno prednost pred drugimi moštvi. Ne gre tu samo za

ALI JE IZRAEL PRESENTIL?

Mnogi so mislili, da smo bili v predtekmovanju v najlažji skupini. Kazalo je, da bomo mi in Belgija prišli v finale brez večjih težav. Z Izraelom ni skoraj nihče računal. To pa ni posledica domišljavosti Izraela, doslej še nismo srečali v mednarodni športni areni, zato tudi nihče ni poznal sposobnosti njegovih igralcev. Ko pa se je razvedelo, kdo je v izraelskem moštvi, je bilo takoj vsakomur jasno, da bo rešen tekmoec. Izraelski igralci so se nančili igrati ter se izpopolnili v košarki v ZDA in Kanadi. Poznavalec košarko pa to že zadoštuje.

Izrael je trenutno na drugem mestu. Doslej še ni igral bil v finalnem tekmovanju nobene tekme. Drugo mesto mu ogrožata le še Madžarska in Francija.

USPEH NAŠEGA SODNIKA

Z našimi košarkarji je prišel v Moskvo tudi sodnik Gojko Radoković. O sodnikih tu mnogo razpravljajo, seveda predvsem v slabem smislu. Toda naš sodnik Radoković se lahko pohvali z lepim uspehom: doslej je sodil pet tekem in ni prejel še nobene pritožbe.

A. Nikolič

Mednarodni turnir v Beogradu

V Beogradu bo od 12. do 14. junija v organizaciji Košarkarske zveze Srbije mednarodni košarkarski turnir ženskih ekip Italije, Belgije, Švice, Avstrije in Jugoslavije.

Državna reprezentanca brez Beare in Čajkovskega

Komisija za sestavo državne moštva je določila naslednje igralce za tekmo proti Turčiji, ki bo 5. junija v Carigradu: Stojanović — Stanković, Crnković — Spajić, Horvat, Bošković — Rajkov, Mitić, Milutinović, Vukas, Zebec, Rezerve: Nežmah, Belin, Milovanov in Čonč.

Moštvo je dobro sestavljeno. Beara in Čajkovski zaradi poškodb ne bosta igrala. Največja težava je bila z denarnim krilom. Ognjanov je poškodovan, Rajkov pa je bil na zadnjih tekmah državne moštva slab. Na nedeljski tekmi je igral Rajkov kot desna zveza z odlično, ker Rebac ni igral, se je komisija odločila za Rajkova, vendar mislimo, da bi bilo treba upoštevati tudi Reba, ker nimamo nobenega rezervnega krila.

Mladinski telovadni nastop bo v četrtek

Velik telovadni nastop, ki bi moral biti preteklo nedeljo na stadionu železničarja v Ljubljani, so zaradi deževja preložili na četrtek. Učenci ljubljanskih šol bodo pokazali 15 izvornih sestav, ki prikazujejo metode sodobne šolske telesne vzgoje pri nas. Hkrati bo na stadionu tudi finalno tekmovanje dijakov in dijakin v štafeti. Sodelovala bo godba Ljudske milice. Začetek točno ob 16. uri.

Kaj je prineslo I. kolo zvezne atletske lige

Nekaj odličnih rezultatov — Spremenjen način letošnjega tekmovanja

V soboto in nedeljo je bilo v nekaterih mestih Jugoslavije I. kolo moštvenega atletskega prvenstva. Atleti Partizana in atletinje »Mladosti« so si doslej osvojili največ točk. Vsa tekmovanja so bila v zelo slabem vremenu, kar je precej vplivalo na rezultate.

Ce na kratko preletimo rezultate tega kola, moramo omeniti rezultat »Dinamca«.

Penko, naš najbolj nadarjeni mladinec za atletske mete

ki je v Zagrebu premagal »Mladost« in si nabral 29.980 točk, kar pomeni doslej njegovo rekordno število. V Beogradu so bili doseženi nekateri odlični rezultati: Milakov je v skoku s palico dosegel 420 cm, Kalušičeva je vrzla koplje 41,95. Hočvar je dosegel izvrstni rezultat na 800 m v času 1:54,3 itd. Stanje po točkah v Beogradu se glasi: Partizan 32.402, Crvena zvezda 32.232, BSK 23.510. V Zagrebu je pomemben rezultat dosegel Koprčić, ki je vrzel kladivo 50 m, Miler je izenačil mladinski rekord v skoku v višino in preskočil 185 cm. V Zagrebu je bil dosežen nov državni rekord v tekui na 80 m ovire. Članica »Mladosti« Milka Babović je dosegla čas 12,0 (stari rekord 12,2). V Novem Sadu so tekmovali atleti in atletinje Vojvodine. Benjak je izenačil mladinski rekord na 100 m — 11,0.

V Subotici so tekmovali atleti Spartaka. Člani so nabrali 27.302 točk, članice pa 8432. Posebno se je odlikoval 17-letni Pavlica, ki je vrzel kroglo 13,83, kar je samo 4 cm manj od članskega rekorda Vojvodine.

Tudi v Ljubljani so nastopila moštva Odreda, Železničarja, ki tekmuje v kompletnem »A« programu, in pa Svoboda, ki tekmuje v »B« programu. Tekmovanje v Ljubljani je bilo zanimivo in je prineslo kljub dežju dobre rezultate. Za presenečenje lahko sodimo drugo mesto mladince Penka v metu krogla, ki je bil takoj za B. Milerjem. Tudi mladi Petrušič je v skoku v višino premagal izkušenega Zgalina. Od žensk je Perišičeva dosegla dva odlična rezultata, in sicer v skoku v daljino 5,24 in v tekui na 200 m 28,0. V skoku v višino je Simova dosegla z rezultatom 146 drugi letošnji rezultat v državi. Končni stanje točk I. kola v Ljubljani: Odred 27.735, Železničar 24.460. Atletinje Odreda pa so nabrale 12.403 točke.

V Mariboru so v okviru prvega kola atletske lige tekmovali moški in ženske druge ekipe Kladivarja (Celje) in domačega Železničarja ter Branika. Članica Železničarja Sernečova je v tekui na 80 m ovire s časom 13,6 dosegla nov mariborski rekord. Končni vrstni red tekmovanja v Mariboru: Kladivar II (Celje) 10.257 točk, III. Branik (Maribor) 946 točk.

Rezultati, ki so bili že doseženi na letošnjih tekmovanjih v Sloveniji, pa tudi rezultati prvega kola atletske lige, nam dajejo upanje, da letošnja presenečenja niso izključena.

Poleg tekmovanja v »A« programu, ki velja za zvezno prvenstveno ligo, tekmujejo tudi v skrcnem »B« programu, ki velja istočasno za republiško ligo. Tekmujejo vsa tista atletska in partizanska društva, ki sicer po moči ne bi zmogla »A« programa. V Ljubljani je razen Odreda in Železničarja, ki sta nastopila v »A« programu, tekmovali tudi AK Svoboda, ki je kljub blatu in dežju uspel zbrati 8565 točk v »desetih disciplinah tekmovanja. Atletski klub Svoboda deluje v zapadnem delu Ljubljane in se bori še z ogromnimi težavami, ker ima na Viču zelo primitivne naprave in komaj 160 metrov tekmovalne proge, zato je njegov uspeh tembolj razveseljuj.

V zvezni ligi »A« programa se letos tekuje z razliko od prejšnjih let tako,

da se doseženi uspehi iz treh kol tekmovanja v različnih terminih v končnem plasmanu sestavijo, medtem ko se je doslej upoštevalo le najboljši uspeh iz enega do treh kol. Pri letošnjem načinu sestevanja rezultatov bo odločilna važnost vsaka oslabitev ekipe z izostankom njenih tekmovalcev, nič manj pa lahko prizadene posamezne ekipe slabo vreme v nekaterih delih države, medtem ko na isti dan tekmovanja lahko moštva v drugih mestih dosegajo znatno boljše uspehe pod boljimi vremenskimi pogoji.

Prvo kolo v Ljubljani je že pomenilo za Odred in Železničarja zaradi dežja in blata ter razmočenega terena velik primanjkljaj pri skupnem uspehu, kljub temu, da so se tekmovalci zelo trudili in tudi pokazali veliko borbenost!

PRED SEDEMNAJSTIM KOLOM hrvatsko-slovenske lige

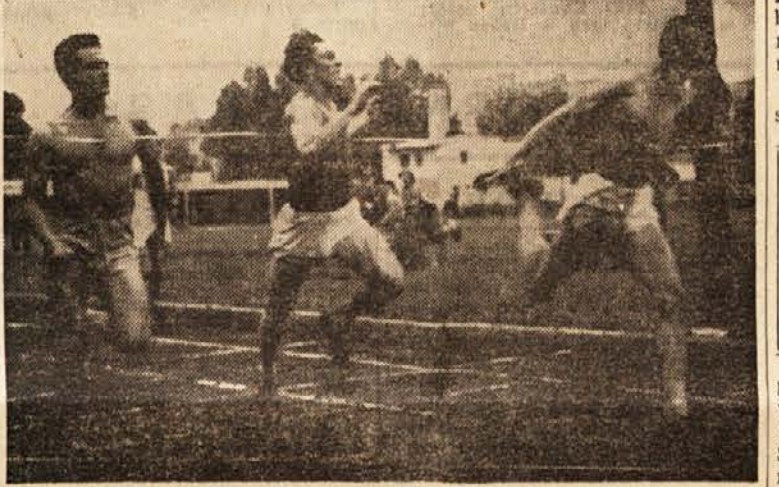
Sestnajsto kolo slovensko-hrvatske nogometne lige ni prineslo nobenih bistvenih presenečenj. Med manj pričakovane izide štjeemo edinole nerešeno igro med Melalcom in Slavijo v Zagrebu, pa še to je do neke mere razumljivo z ozirom na dobre igre Karlovcianov.

Razveseljivo je, da je bil skoraj v vseh tekmah prikazan dober, lep nogomet, kar nam kaže na popoln uspeh hrvatsko-slovenske lige. Zlasti slovenski predstavniki so v tem tekmovanju mnogo napredovali od Odreda pa do pomlajenega Rudarja na republiku lestvice.

Nedeljska Odredova igra nam je dala upanje, da se lahko upravičeno potegujemo za mesto v prvi zvezni ligi. S tako igro bo Odred moral dobiti vsaj dve tekmi na domačem igrišču, kar bo po našem mnenju zadostovalo za vstop v prvo ligo.

Branik si je dokončno zagotovil udeležbo pri kvalifikacijah za II. zvezno ligo, medtem ko se bosta morala ostala dva predstavnik zadovoljiti s prehodom v nižje tekmovanje.

Medtem ko si je med hrvatskimi predstavniki Proleter za-

Tek na 100 m: Zmagovalec Cerne (O) reže s prsi ciljno vrvico (na desni), poleg drugoplasirani Borštnar (Z) in Petrovič (O)

Uspeh Ottenheimerja in Iliča v Angliji

Glasgow, 1. junija. Na velikem mednarodnem atletskega tekmovanju v »handicap« tekmovanju v tekui, ki so v Angliji zelo priljubljeni, sta nastopila tudi znana jugoslovanska atleta Ottenheimer in Ilič. Tekmaj je prisostvovalo nad sto tisoč gledalcev. Običajno nastopajo atleti v tej vrsti tekmovanja v enem dnevu v dveh ali treh tekih. Tokrat so nastopili le v dveh. V prvi točki sporeda v tekui na eno miljo, je Ottenheimer dosegel čas 4:21,0. Ilič je prišel na cilj sedmi.

V tekui na tri milje pa je bil Ilič četrti v času 14:30,8. Ottenheimer je v tem tekui tekel samo 3000 m, nakar je odstopil.

Sportno nasprotje

Strastni navijači na nedeljski tekmi med »Dinamom« in »Hajdukoma« so želi čez mero. Seveda v tem tudi posamezni igralci niso mnogo zaostajali. Zafelo se je po sporu med Krstulovićem in Cimermančičem. Ni važno, kdo

izmed obeh je kriv, toda z medsebojnim obračunavanjem sta povzročila zmešnjavo na igrišču in vzburkala živce igralcev. To napeto vzdušje med tekmovalci obeh moštvi pa je prešlo tudi na gledalce. Nastal je mučen položaj, v katerem so se strasti razplamtele. Nasprotja med igralci in med navijači za modre ali za bele so se tako zaostriše, da igra ni bila več podobna športni tekmi. Postala je surova, pa tudi navijači niso ostali dostojni. Ponekod je morala celo milica poseči vmes. To dokazuje, da so še vedno ostanki starega šovinizma in lokalnega patriotizma, da je še vedno živ nezdravi antagonizem med najboljšima kluboma Zagreba in Splita, ki je bil značilen za predvojne spornostne odnose.

Vsakomur je jasno: Skrajni čas je, da ti in taki pojavi izginejo z naših igrišč, saj le škodujejo tako enemu kot drugemu klubu, izkoriščajo pa jih sovražniki. Sportne oblasti bi morale ostro kaznovati izključene igralce, vodstva klubov pa poskrbeti za disciplino v svojih moštvih in brzdati strasti igralcev, ki se na igrišču sproščajo.

I. Malc

LESTVICA HRVATSKO-SLOVENSKE LIGE:

Proleter	16	12	2	2	48:15	25
Odred	16	11	0	5	41:17	22
Tekstilac	16	9	3	4	29:21	21
Sibenik	16	9	2	5	36:24	20
Kvarner	16	8	2	6	27:24	18
Branik	16	7	3	6	25:31	17
Metalac	16	5	5	8	17:23	11
Železničar	16	3	3	10	15:38	9
Rudar	16	4	0	12	21:43	8
Slavija	16	2	4	10	18:38	8

Slovenska košarkarska liga

BRANIK : ZELEZNICAR M. 32:22

V mariborski tekmi je »Braniku« uspelo s točnejšo igro premagati svojega mestnega rivala.

Zenske Železničar (Lj.) : Branik 20:0. Tekma med ljubljanskim Železničarjem in Branikom je bila preklejana pri rezultatu 10:2 za goste, ker so igralci Branika iz nerazumljivih vzrokov zapustile igrišče.

Rezultati gostovskih skupine: Železničar (Lj.) II : Kranj 47:46, Domžale : Medvode 39:35.

V zasnaski ligi niso tekmovali.

PRED VIII. KOROSKIM FESTIVALOM Sloveni Gradec je pripravljen

Ravnje na Koroskem. — V okraju Slovenj Gradec je vsako leto koroski festival, tradicionalna kulturno-prosvetna prireditelj vseh kulturnih organizacij okraja. Ta manifestacija kulturno-prosvetnih organizacij je v služniarskih Ravnah na Koroskem ali v Slovenjem Gradcu.

Tudi letošnje je bil namen, da bo VIII. koroski festival v Ravnah. Vendar, ker je imelo korosko ljudstvo letos maja v Mežici svoj praznik »partizansko srečanje«, je bilo sklenjeno, da bo festival 14. junija v Slovenjem Gradcu.

Običajno so vsako leto nastopili na festivalu pevski zbori, godbe fužinarjev iz Ravn in rudarjev iz Mežice. Nastopale so folklorne skupine, Prežibovi Kotuljani pa so nastopili s skorosko obetljivo. Telovadni nastopi so bili doslej redki. Lani so nastopili člani TVD Partizana iz Ravn na svojem telovadšču, letos pa je bila ob deseti obletnici partizanskega srečanja na predvečer 1. maja slavnostna akademija.

Letošnji VIII. festival v Slovenjem Gradcu pa naj bi bila manifestacija TVD Partizana v okraju. Člani TVD bodo po-

kazali na tej prireditvi dosežene uspehe v svojem delu. Festival naj bi bila revija telesno-vzgojnega dela v industrijskem okraju Slovenj Gradca, ki ima številne pogoje za razvoj telesne vzgoje.

Na predvečer dneva festivala, dne 13. junija, bo slavnostna akademija, kjer bodo sodelovali TVD okraja. Naslednji dan pa bo nastop telesno-vzgojnih društev na prostem. Spored bo obsegal: proste šolske vaje in vaje Partizana, vaje na odru, športno revijo, vaje nogometa, odbojke, atletike, rokometu itd. ter akademijo vseh nastopajočih.

Pri izvedbi telesno-vzgojnega programa bodo sodelovala vsa TVD Partizana okraja, šole in gimnazije. Sodelovala bo tudi slovenska mladinska in ženska orodna reprezentanca.

Namen festivala je razviti med močmi veselje do telesno-vzgojnega dela ter vzbuditi zanimanje za telovadbo in šport tudi v manjših vaseh in krajih, kjer še danes telesno-vzgojno delo ni razvito.

Festival bo velika manifestacija vsega dosedanjega dela na področju telesno-vzgojnih društev Partizan, okraja Slovenj Gradca oziroma svobodne Koroske.

F. Srebotnik

»Odred« in novinarji pred sodiščem

V porotni dvorani Okrožnega sodišča v Ljubljani se je danes vršila razprava proti novinarjem, katere je tožila Управа »Odreda« za neobjektivno poročanje o njihovem društvu, in sicer o nogometnem moštvi.

Na zatožni klopi je bil urednik »Proleter« in urednik športne rubrike Ljubljanskega dnevnika. Obtožena kakor tudi priče, so v trirnem zaslišanju dali mnogo izjav o nepravilnostih v »Odredu«, ki so potem našle svoj odmev v športnem tisku. Na zahtevo zastopnika »Odreda« je bila razprava preložena za nedolžne čas.

K. M.

Visoko travo in nad štoraste gomile grmičja ter ko drobne zvezde visele v čistem, modrikastem zraku.

»Cuden je ta svet!« je govoril kakor sam pri sebi. »Siggy Devinter, baron von Ragastein, hlapčuje tu kdo ve komu, vežba zamorce, da bi se borili kdo ve proti komu, in zdaj je kolesece nekoga velikega političnega stroja, jutri pa bo morda generalni guverner Nemške Afrike... Vi, Devinter, ste bili zmeraj ponosni na svojo domovino.«

»Moja domovina je dežela, na katero je človek lahko ponosen,« je odgovoril Nemeč svečano.

»Da, vi jemljete stvar vsekakor resno,« je nadaljeval Dominey, »in vsega se lotite resno. Jaz pa... z menoj je pri kraju. Mene bi bil vrag vzletel že snoči, da nisem zagledal dima, ki se je dvigal nad vašim šotorom. Sicer pa se prav nič ne peham za življenje — v tem je stvar. Blodim po svetu kakor sem blodil. Mislim, da bo enkrat že kako vseg konec. Ali bi lahko dobil malo ruma ali žganja. Devinter — reči hočem von Ragastein — ali Vaša ekscelenca — ali kako naj že rečem? Ali vidite tiste kosme megle ob reki? To pomeni name malarijo, če ne pijem alkohola.«

»Imam nekaj boljšega od teh dveh pljač,« je odgovoril von Ragastein. »Ko boste poskusili, mi boste povedali svoje mnenje.«

Za gospodarjvom stolom stoječ sluga je dobil kratko, tiho izgovorjeno povelje. Odhitel je v kolibo, kjer so bila shranjena živila, in se kmalu vrnil s steklenico. Angležu je ob pogledu nanj zaprlo sapo.

»Konjak Napoleon!« je vzkliknil. »Pravkar sem ga dobil nekaj steklenic,« mu je pojasnil domačin. »Drago mi je, da jih lahko ponudim nekomu, ki jih zna ceniti.«

»Gromska strela, drži, pristen konjak Napoleon!« je vzkliknil

Dominey, motreč tekočino v svoji čašici. »Kakšen je ta svet! Ze trideset ur nisem jedel, ko sem se snoči prebil do vašega taborišča, več dni pa nisem pil ničesar razen umazane vode. Nocoj pa — piščančeva obara, bel kruh, belo rensko vino in konjak Napoleon. Jutri pa spet — kdo ve? Kdaj odrinete od tod, von Ragastein?«

»Sele čez nekaj dni.«

»Vražja strela, kaj pa počenjate tako daleč od Glavnega štaba, če ne streljate na leve ali slone?« je vprašal njegov gost radovedno.

»Če že hoteče vedeti,« je odgovoril von Ragastein, »vašim političnim agentom povzročam glavobol s tem, da hodim iz kraja v kraj in zbiram domačine, da jih vežbam.«

»Cemu pa jih vežbate?« je nadaljeval Dominey izpraševanje. »Nedavno sem slišal, da imate pod orožjem štirikrat več domačinov kakor mi. Menda ne nameravate zbrati tu vojske. Mislim, da vam ne kaže, da bi se zapletli v vojno z nami ali s Portugalci.«

»Naša navada je taka,« je dejal von Ragastein nekoliko poučljivo, »da smo v Nemčiji in povsod, kjer žive Nemci, pripravljeni ne samo na tisto, kar kaže, da se bo zgodilo, marveč tudi na vse, kar bi se utegnilo zgoditi.«

»Vojna v mojih mlajših letih, ko sem služil vojake,« je rekel Dominey zamišljeno, »bi bila lahko napravila iz mene človeka.«

»Mar se niste vojskovali tu v Afriki?«

Dominey je odkimal z glavo.

»Moj bataljon nikoli ni zapustil domovine,« je rekel. »Ves čas, dokler sem služil vojake, smo se mudili na Irskem. Zato sem ji dal prvzaprav že kot fant slovo.«

Po večerji so odvekli stole dalje v temo in nadaljevali pome-nek, kadeč cigare in pijoč zares izborno kavo. Zdravnik je odšel, da bi pregledal nekega bolnika, von Ragastein pa je postal zamišljen. Njegov gost pa je kar naprej ubujal spomine.

»Najino srečanje,« je pripomnil in leno iztegnil roko za čašo, »bi bilo zelo zanimivo za psihologa. Sediva tu, sestala sva se po nekem čudnem naključju, in preživljava skupaj eno noč svojega življenja v afriški džungli, dva človeka iste starosti, skupaj vzgojena tisoče milj od tod, potem pa gredoča proti večni temi po poteh, oddaljenih drug od druge tako, da človeški razum to komaj razume.«

»Vi ste uprli pogled,« je zamrmral von Ragastein tiho, »v tisto temo, za katero se bo rodilo v jutranji zarji sonce. Videli ga boste vzhajati izza gora prav na istem kraju kot nov in bleščec svet.«

»Nikar me ne begajte z alegorijami,« je pripomnil njegov tovariš nejevoljno. »Ni dvoma, da je večna tema, celo če je moja prispeboda napačna. Nagnjen sem k filozofiranju. Pustite me sanjariti. Tu sedim, deček-lenuh, dokler sem bil še deček, dobrodušni lovec za užitek v mladosti, dokler nisem naletel na tragedijo, od takrat pa človek, ki ga nosi tok in ki se polagoma pogreza v greh, brez določenega cilja, brez določenega upanja ali želje, razen,« je nadaljeval nekoliko sanjavno — »da mislim, da bi rad, da bi me pokopal nekje blizu vznožja teh gora, na drugi strani reke, za katero, kakor pravite, sonce vsako jutro vzhaja ko svet v plamenih.«

»To so neumnosti!« je ugovarjal von Ragastein. »Ce ste v življenju doživeli kako tragedijo, imate dovolj časa, da jo pozabite. Saj vam še ni niti štirideset let.«

DNEVNE NOVICE

KAKO SE VPISUJE MESTNO NOTRANJE POSOJILO ZA GRADNJO STANOVANJ IN SOL V LJUBLJANI

Vpisovanje trajno eno leto obveznice so izdane v spominu po 500 din. Vsaka obveznica bo lahko izrečena za hišice ali stanovanja. Obročno odplačevanje letnih obveznosti posameznika je možno pri sindikalnih podružnicah podjetij ali ustanov in pri terenskih odborih SZDL. Vsi neposredni razpečevalci obveznic prejmejo 2% provizije od vrednosti prodanih obveznic.

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije sporoča udeležencem strokovnega sestanka zobozdravstvenih delavcev Slovenije, da je Direkcija drž. železnice v Beogradu dovolila od 9. do 13. junija le 25% popusta.

NESREČA NE POCIVA

Kmet Jakob Lamoprečnik iz Lenarča je padel z voza na glavo in si pretresel možgane. Poškodovano ima tudi levo roko.

Osemdesetletni upokojenki Uršuli Goljevšek, Vodnikova c. 12, je spodrsnilo na kolovozu, da je padla in si zlomila desno nogo.

Dijak Marko Reink, iz Prečne ulice, je pri telovadbi padel in si zlomil levo roko v rami.

Delavec Alojzij Majc, Vižmarje, je bil napaden in ranjen v desno stran prsnega koša.

Delavec Alojzij Salmovčič, Trnovski pristan 12, se je šel odjezdat v gostilno.

ko se je zapletel v pretep. Udarco s stolom mu je pustil na glavi skelečno rano.

Pri pretepu je bil ranjen tudi delavec Gábrriel Kogovšek. Ima kompliciran zlom leve noge. Poškodovano pa ima tudi roko.

SAMOMOR MLADENICA

Iz neznanih vzrokov se je ustrelil v glavo 24 letni Anton Markovec. Nesrečnej je poškodbam podlegel.

AVTO POVOZIL DEKLICO

Na dvorišču v Vižmarjih so se pred dnevi igrali otroci. Med njimi tudi šestletna hčerka livarja, Ivica Kaladjić. Ko je mala Ivica stekla iz dvorišča čez cesto, je v istem hipu privozil tovorni avto, ki je nesrečno povozil, da je kmalu za tem umrla.

Tudi na Miklošičevi cesti je bila lažja prometna nezgoda. Ivana Pintar s Trate 14, je podrl avto. Na srečo ima ponesrečenec le lažje poškodbe.

Marijana Vetiča, sina nameščena, Savlje 72, je podrl voz, pri čemer mu je počila lobanja.

NESREČA POD MANGARTOM

Delavci, ki popravljajo najvišjo alpsko cesto v Jugoslaviji, cesto na Mangart, taborijo pod sotoji v gozdu ob cesti. Pred dvesti je med nalivom udarila strela v smerko v bližini tabora delavcev in jih osem ranila. Dva težje ranjena so takoj odpeljali v bolnico v Vipavo, ostali ponesrečenci pa so dobili prvo zdravniško pomoč v Bovecu.

ODBOR ZVEZE BORCEV NOB — RAKEK VABI VSE BORCE IN AKTIVISTE K

ODKRITJU SPOMENIKA

PADLIM ŽRTVAM V NARODNOOSVOBODILNI BORBI, KI BO DNE 7. JUNIJA 1953 OB 9. URI

KINO »SOKA«: Francoski film »Frizer za dame«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic v vseh starih kinematografih od 10 do 11. ure ter od 15. ure dalje.

LETNI KINO »TIVOLI«: Amer. film »Hrepeneca vdova«. Tednik. Predstava ob 20.15. — Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: Ameriški film »Zaklad Sierra Madres«. Brez tednika. Predstava ob 20.30.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film »Vrnitev«. Tednik. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

KINO »SISKA«: Francoski film »Frizer za dame«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

CELJE »UNION«: Ameriški film »Pohod v džunglo«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

CELJE »DOM«: Italijanska barvna risanka »Bagdadska roža«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

BLEJ: Nemški film »Glas drugega«. KAMNIK: Italij. film »Nočni taksist«. VEVČE: Italijanski film »Sanjala sem o taju«.

RADOVLICA: Ameriški film »Bojevit O'Flynn«.

RADIO

SPORED ZA SREDO

Poročila 5.30, 6.30, 12.30, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00—7.30 Dobro jutro dragi poslušalci — vmes ob 5.10 Jutrarnja telovadba — 6.00 Jutrarnja telovadba — 7.00 Radijski koledar — 12.00 Igra orkestra Radia Ljubljana — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Krížem po svetu v glasbi — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Slovenske narodne in umetne pesmi poleg pevski zbor Tehnične srednje šole v Ljubljani p. v. Draga Korošca — 15.15 Zabavni zvokji — 15.50 Zdravstveni nasveti — 16.00 Naši sešlisti Vam igrajo — 17.10 Veseli godci so pred mikrofonom — 17.30 Soška ura za višjo stopnjo — V industrijski šoli TAM — ponovitev — 18.00 Odlomki iz oper Georgesa Bizeta — 18.30 Zunanje-politični feljton — 18.45 Koncert saksofonista Srečka Dražila pri klavirju Dana Hubadova — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik in objave — 20.00 Koncertni valčki — 20.30 Radijska igra — Dušan Filipič.

Vračunje v Jugoslaviji — ponovitev — 21.30 Orkestralna glasba — 20.15—23.00 Zabavna in plesna melodija. 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO MARIBOR

Torek, 2. junija 12.00—16.00 Prenos Radia Ljubljana, vmes 13.00—13.15 Oddaja v madžarsčini — 16.00—16.20 Malo za šalo — malo za res — 16.00—16.30 Baletna glasba iz Schubertove opere »Rozamunda« — 16.00—16.40 Poslušajte domača poročila — 16.40—17.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Torek, 2. junija: 11.30 Mozart: Koncert za klarinet in orkester v A-duru — 12.00 Ritmi in popevke — 14.30 Kulturni razgledi — 14.40 »En hribeček bom kupila« — F. Koren in A. Stanko izvajata slovenske narodne — 17.30 Promenadni koncert — 18.15 Male skladbe velikih mojstrov — 20.00 R. Wagner: Tannhäuser — prerez skozi opero — 21.00 Lahka nočna glasba — 22.00 Plesite z nami!

Sreda, 3. junija: 11.30 L. v. Beethoven: Simfonija št. 1 v C-duru op. 21. E. Grieg: Norveški ples op. 35 — 14.30 Zena in dom — 17.30 V narodni pesmi in plesu po Jugoslaviji — 18.15 Melodični kovčec — pisan zabavni spored — 20.00 Operna glasba — 21.00 S knjižne police: E. Zola »Lourd« — 21.30 Odlomki iz slovenskih oper — 22.00 Glasba za ples.

MARIBORSKE VESTI

GLEDALISČE

Torek, 2. junija ob 20. uri: Calderon: Dama skrat. Red ZIS.

KINO

PARTIZAN: Jugoslovanski film »Vsi na morje«. UDARNIK: Ameriški film »Cez noč rojena«.

Dežurna lekarna:

Lekarna »Tabor«, Trg Rdeče armade št. 3.

DANES IN JUTRI

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Torek, 2. junija ob 20: Linnhart: Matiček se ženi. Zaključena predstava za zadruženje KZ in OZ. — Matiček. — Ob 20: Stane Cerrik, Tonček — Branko Miklavc.

Sreda, 3. junija ob 20: B. Bor: Koleša teme. Abonma red D. (Camernik — Stane Severc).

Četrtek, 4. junija ob 15.30: Cajkovski-Buhova: Balerina, automatski »Alenica in Jurca«. Prireditve pionirskega odreda »Oton Zupančič« osnovne šole Vitiča. — Ob 20: Križar: V »sonju«. Abonma red A.

V proslavo 60-letnice Miroslava Križarja. (Lavra — Sava Severc).

Petek, 5. junija ob 20: M. Bor: Koleša teme. Abonma red S (dramski). Ob 20: Racine: Britanik. Abonma red G (v Operi).

Sobota, 6. junija ob 15: Linnhart: Matiček se ženi. Zaključena predstava za III. gimnazijo Ljubljana — Bežigrad. — Ob 20: Shaw: Pygmalion. Abonma red B.

Nedelja, 7. junija ob 10.30: Zvezdica zaspanka. Plesna pantomima po pravljici Frana Milčinskega. Prireditve KUD France Percešeren, Trnovo. — Ob 20: Shaw: Pygmalion. Izven in za podeželje.

OPERA

Torek, 2. junija: Zaprt.

Sreda, 3. junija ob 20: Foerster: Gorenjski slavček. Zaključena predstava za Planinsko društvo Ljubljana. V okviru prireditve za proslavo 60-letnice Planinskega dru-

štva Ljubljana-matica. Vstopnice v prodaji pri Planinskem društvu Ljubljana-matica. Trg OF 5.

Četrtek, 4. junija ob 20: Puccini: Madame Butterfly. Abonma red C.

Petek, 5. junija ob 15.30: Foerster: Gorenjski slavček. Abonma red Petek. — Ob 20: Racine: Britanik. Abonma red G (dramska predstava).

Sobota, 6. junija ob 20: Puccini: Madame Butterfly. Abonma red E.

Nedelja, 7. junija ob 20: Verdi: Rigoletto. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Torek, 2. junija ob 20: T. Williams. Steklena menažerija. Izven.

Sreda, 3. junija ob 20: T. Williams. Steklena menažerija. Izven.

Četrtek, 4. junija ob 20: Aristofanes. Lisistrata. Red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ker je Glavni odbor združnikov odpovedal predstavo za torek, sporočamo vsem obiskovalcem, da je današnja predstava »Steklene menažerije« izven abonmaja in v stopnici v prodaji.

KINO

KINO »UNION«: Ameriški barvni film »Veliki Caruso«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30.

KINO »KOMUNA«: Italijanski film »Bagdadska roža«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »SLOGA«: Italijanski film »Jutri bo prepozno«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

DROBNI OGLASI

DELO DOBI

PLETILJO, prvovrstno, išcem. Naslov v oglasnem oddelku lista. (48)

MOSKE VAJENCE za razne obrti (razen kovinske), iščemo. Interesenti naj se javijo v upravi lista. (20)

SPREJMEMO takoj starejšega gradbenega tehnika z večletno prakso s plačo od 12—16.000 din. gradbenega delovodjo z delovodsko šolo z večletno prakso s plačo od 10—14.000 dinarjev, mlajšega gradbenega tehnika s plačo od 8—10.000 dinarjev. — Stanovanje preskrbljeno. Naslov v ogl. odd. »Borbe«, Ljubljana. (27)

DELO IŠČE

NA RAZPOLAGO imamo večje število šoferjev, čevljarjev, krojačev in šivilj, komercialistov, knjigovodj, administrativnih moči z različnimi zvanji, kuharic, servirk, tekstilnih delavk in blagajničark. Interesenti naj se javijo v Biroju za posredovanje dela v Delavskem domu ali pa naj pošljejo pismene ponudbe.

KNJIGOVODJA z večletno prakso in išče zaposlitev. Ponudbe poslati v upravo lista pod »Knjigovodja«.

PRODAM

TRAKTOR ALIS CHARMAS v brezhibnem stanju z dobrimi gumami prodam. Cena ugodna. Steva Jančević, Kraljevačka 16, Ruma.

VUGALNEGA KONJA poceni prodam. Naslov v upravi lista. (6)

MOSKI POVRŠNIK svetlorjave barve, lepo ohranjen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. (7)

ZENSKI ZIMSKI PLASC, rjav, dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. (8)

MODER ZAMETNI SUKNJIC, dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. (9)

KUPIM

ZELEZNO ROCNO BLAGAJNO in katolično škaflo kupi uprava »Tovarišac«, Ljubljana, Tomšičeva 7-L, levo. (55)

MOSKO KOLO, dobro ohranjeno, nemške znamke, kupim. Jurc Alojz. Večje 123, Polje pri Ljubljani. (37)

SMUČI, dobro ohranjene, z jeklenimi robniki in kandahar vezmi, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Smučič«.

SAMSKO SOBO, brez postelje, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek pod šifro »Sobo«.

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE zamenjam z lepim dnevnim prostorom in večimi pritlikinami na Taboru za dvosobno stanovanje s kabinetom v centru mesta. Ponudbe poslati v upravo lista. (29)

ENOSOBNO STANOVANJE, komfortno, v Sp. Šiški poleg gorenjskega kolodvora zamenjam za dvosobno po možnosti v centru mesta. Naslov v ogl. odd. »Ljudske pravice« — Borbe. (36)

VREMENSKO POROČILO

Napoved za torek, dne 2. junija 1953. Oblačno vreme, od časa do časa manjše padavine. Temperatura brez bistvene spremembe.

Okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec

razpisuje sledeča službena mesta

eno mesto diplomiranega ekonomista z nekaj prakse,

eno mesto gradbenega inženirja s prakso,

dve mesti statističarja s popolno srednjo šolo,

eno mesto verzirane stenografinje,

dve mesti samostojnih administrativnih moči.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in življenjepisom je poslati na tajništvo okrajnega ljudskega odbora Slovenj Gradec

Oglašujte v »Ljudski pravici — Borbi«

»BETON« Gradilišče br. V. - Štipišče solidno parketarsko podjetje ali mojstre-parketarje

za položitev okoli 7000 m² parketa v asfaltu v bombajni predilnici v Štipu. Ves material je zagotovljen na kraju samem. Pismene ponudbe s pogoji pošljite gradbišču Štip do 5. junija 1953. Podrobnejša pojasnila daje gradbišče.

KAMION (CHEVROLET) nosilnost 2 ton, po generalnem popravilu v brezhibnem stanju — prodaja Industrijsko podjetje SSZZ — Zemun, Svetosavska 17, tel. 37-764

DIREKTORJA

gospodarsko-računske stroke in po enega knjigovodjo za finančno in obratno knjigovodstvo z daljšo prakso takoj sprejme V. P. 3375 — Rajlovec pri Sarajevu. — Plača po dogovoru. — Pojasnila pri V. P. 8115-12 Zemun

Večblagovnica NA-MA

sporoča:

po dovršitvi dela ocenjevalne komisije rezultat za razpisane natečaj za idejne osnutke nove trgovske hiše na vogalu Tomšičeve in Kardeljeve ulice v Ljubljani. Idejni osnutki so ocenjeni in nagrajeni po naslednjem vrstnem redu:

I. mesto je dosegel osnutek z geslom 24346 avtorjev: arhitekti Kazimir Ostrogovič, Božica Ostrogovič in Josip Hitel, Zagreb, z nagrado 150.000 din.

II. mesto je dosegel osnutek z geslom 30453, avtor Slovenija-projekt, atelje ing. arh. Rohrman Stanko s sodelavci: Rupar Marjan, Cirman Mara in Kregar Jože, z nagrado 135.000 din.

III. mesto je dosegel osnutek z geslom 28551, avtor arh. Mitič Ivan, Zagreb, z nagrado 125.000 din.

IV. mesto je dosegel osnutek z geslom 55555, avtorji: arhitekti Likar Eli, Križaj Svetozar, Sevnik Drago, Šmit Franc in Vagaja Uroš, z nagrado 90.000 din.

V. mesto je dosegel osnutek z geslom 50205, avtor ing. arh. Kos Miro, Ljubljana, z nagrado 80.000 din.

VI. mesto je dosegel osnutek z geslom 00003, avtor ing. arh. Glaz Vinko, Ljubljana, z nagrado 80.000 din.

Za odkup v znesku 100.000 din je predlagan osnutek z geslom 44414. Za odkupe po 50.000 din so predlagani osnutki 21574, 16597 in 30453.

Razpisovalec naproša avtorje odkupljenih osnutkov, da s pismenim sporočilom pristanejo na podeljene odkupe.

Natečajni osnutki bodo razstavljeni. Čas in kraj razstave bo objavljen v dnevnikih.

Večblagovnica Na-Ma — Ljubljana

RUDNIKI RJAVEGA PREMOGA BANOVČI

Poskusne vagonске pošiljke pošiljamo na ustno ali pismeno zahtevo potrošnikov. Pogodbe se sklepajo v Direkciji rudnikov Banovčič, prodajni oddelek, ali pa v Predstavništvu tega rudnika, Zagreb, Tuškanac 90.

Potrošniki! Izkoristite to priložnost glede na sporazumne in znižane cene.

obveščajo vsa gospodarska podjetja, ustanove, zadruge, družbene organizacije in vse ostale, da se bo sklepanje pogodb za premog za III. četrtletje začelo 1. junija in da bo trajalo do 20. junija 1953.

Cene se določijo sporazumno in sicer glede na oddaljenost potrošnikov od rudnikov in na podlagi potrebnih količin.

Za sklepanje pogodb pridejo v poštev naslednji asortimenti: kos nad 60 mm kocka 30—60 mm orehovec od 15—30 mm drobnji od 0—15 mm

Premog je zelo dobre kakovosti z neznatnim odstotkom žvepla

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE TRAKOV IN SUKANCA — MARIBOR

RADOSTNO POZDRAVLJA IZDAJO SLOVENSKE »BORBE«, ZELEC, DA TUDI OSTALI DELOVNI KOLEKTIVI PO SLOVENIJI V SVOJIH TOVARNAH IN PODJETJIH DVIGNEJO ŠTEVILO NAROČNIKOV ZA NASE PARTIJSKO GLASILO, KI NAS BO STALNO OBVEŠČALO O DOGODKIH DOMA IN PO SVETU